

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งสำรวจระดับขีดความสามารถของชุมชนเขตภาคเหนือตอนล่างในการป้องกันปัญหายาเสพติด และการใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ ผลการการศึกษาสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตอนที่ 2 การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด

เชิงบูรณาการ

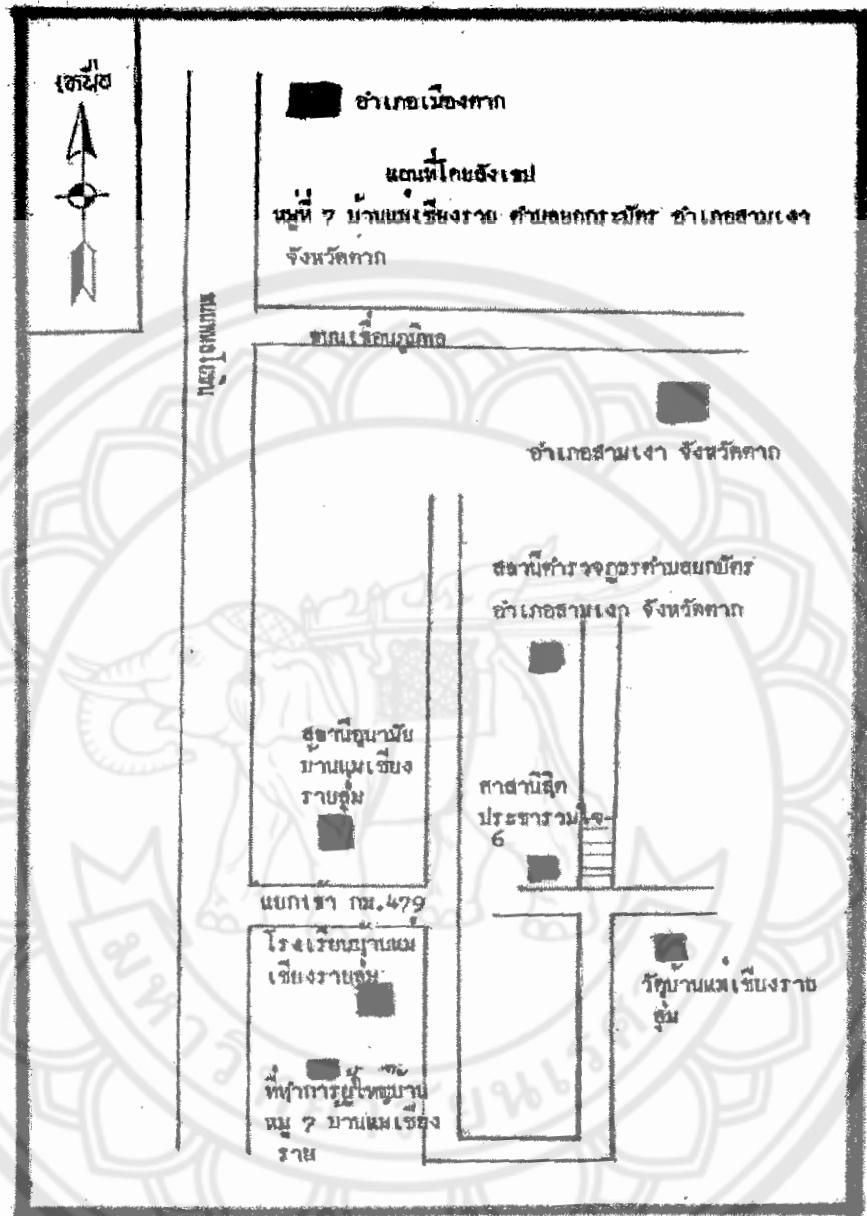
ตอนที่ 1 ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ

1.1 ผลการสำรวจระดับขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา
ยาเสพติดเบื้องต้น

1.1.1 ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดตาก

บ้านแม่เชียงราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลยกบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านแม่เชียงรายโดยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 116 ครัวเรือน และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 368 คน ส่วนในระดับการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่บ้านแม่เชียงรายที่กำลังศึกษาอยู่ส่วนมากจะอยู่ในระดับอนุปริญา และในส่วนของผู้ที่จบการศึกษาแต่ไม่ได้เรียนต่อแล้วส่วนใหญ่จะจบเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน และยังมีกลุ่มคนบางกลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ออกซึ่งมีจำนวน 15 คน อาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้านแม่เชียงรายทำเกษตรมีแหล่งน้ำที่เพียงพอ และรายได้ต่อปีในแต่ละครัวเรือนประมาณ 60,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดง
ดังภาพ 7

ภาพ 7 แผนที่บ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก จากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะถ้าชุมชนใด หรือสังคมใด ที่มีปัญหาเสพติด ชุมชนนั้นก็สูญเสียดังปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และทรัพยากรมนุษย์ที่กำลังจะเสียไปจากปัญหาเสพติด ดังนั้นจึงได้มีหน่วยงานของรัฐเข้ามามากระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงปัญหา บ้านแม่เชียงรายได้มีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามามีประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทราบถึงพิษภัยของยาเสพติด ดังนั้นทั้งในอดีตและปัจจุบันไม่มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเลยสักราย ซึ่งถ้ามียาเสพติดเข้ามาภายในชุมชนคนภายในชุมชนเห็นว่าจะก่อปัญหาต่าง ๆ ตามมา

และอาจก่อให้เกิดความเดือนร้อนต่อคนภายในหมู่บ้าน ซึ่งจะก่อความรำคาญให้กับคนภายในชุมชน จะเห็นว่าจากการสัมภาษณ์ที่ชุมชนบ้านแม่เชียงรายไม่มียาเสพติด เข้ามาภายในชุมชนได้นั้นเนื่องจากภายในชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่เสมอโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเท่าที่ผ่านมาได้มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น การดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, การเดินเวรยามเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และมีการตั้งคณะทำงานหรือทีมอาสาสมัครในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน เป็นต้น แต่ก็ยังขาดกิจกรรมบางอย่างเช่น การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้าน หรือฟื้นฟูสุขภาพของผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านให้ดีขึ้น ฯลฯ

การเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติดของบ้านแม่เชียงรายในด้านแรกจะเป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ชาวบ้านบ้านแม่เชียงรายได้มีการร่วมกันวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีการวางแผนร่วมกันหลายฝ่าย เช่น ชาวบ้าน ตำรวจ หมออนามัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีตัวแทนมาร่วมวางแผนแล้วจึงประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านมาร่วมปฏิบัติการตามแผนงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อปฏิบัติตามแผนงานแล้วจึงได้ร่วมประเมินผลตามที่ได้ปฏิบัติซึ่งจากการประเมินผลการแก้ไขปัญหายาเสพติดดีขึ้น ด้านที่สองคือด้านการเรียนรู้ของคนโดยชาวบ้านบ้านแม่เชียงรายได้เพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยคนภายในชุมชนมีความพยายามที่จะป้องกันปัญหายาเสพติดด้วยชุมชนเอง โดยมีการรวมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อช่วยกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น กลุ่มเยาวชน, กลุ่ม อสม. , กลุ่มชวนา เป็นต้น โดยกลุ่มเหล่านี้และคนภายในชุมชนได้มีการวางแผนงาน/โครงการในการป้องกันปัญหายาเสพติด เช่น บ้านแม่เชียงรายได้ให้กลุ่มเยาวชนเข้าไปร่วมอบรม เพื่อให้เยาวชนรู้โทษของยาเสพติด ด้านที่ 3 การบริหารจัดการ จากการสัมภาษณ์จะเห็นว่า ชาวบ้านบ้านแม่เชียงรายได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ/ปฏิบัติตามแผนโดยการร่วมเป็นเจ้าหน้าที่เวรยาม และมีการจัดตั้งคุ้ม โดยมีการแบ่งเป็นคุ้ม ๆ เพื่อให้มีคณะกรรมการในแต่ละคุ้มช่วยกันสอดส่องดูแลเรื่องยาเสพติด ด้านที่ 4 ในเรื่องของการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติด จะเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยดูจากวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดสำเร็จต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน มีการปรึกษาหารือกันบ่อยครั้งในการหามาตรการป้องกันปัญหายาเสพติด มีการสร้างกฎ บรรทัดฐาน ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และภายในชุมชนต้องมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและด้านสุดท้ายคือการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนภายในชุมชน

ซึ่งบ้านแม่เชียงรายจะมีการประสานงานกันอยู่เสมอกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชน โดยจะมีการประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง หรือทุกครั้งที่เกิดปัญหายาเสพติด โดยวิธีป้องกันปัญหายาเสพติดจะมีการสร้างระเบียบและกฎต่าง ๆ พร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด โดยบ้านแม่เชียงรายได้ตั้งกฎระเบียบในการป้องกันปัญหายาเสพติด คือ จะไม่ให้กู้เงินของกองทุนต่าง ๆ ตั้งลานกีฬาต้านยาเสพติด และมีการสุ่มตรวจปัสสาวะในโรงเรียน และวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาปรากฏว่าชุมชนบ้านแม่เชียงรายเป็นชุมชนที่ไม่มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เนื่องจาก ชาวบ้านภายในชุมชนตระหนักเห็นถึงปัญหา ดังนั้นคนในชุมชนส่วนมากจึงเคยร่วมวางแผนโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และเคยร่วมประเมินผล ผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดดีขึ้น

ชุมชนเคยมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีการรวมกลุ่มเป็น 4 องค์การได้แก่ กลุ่ม อสม. กลุ่มผู้สูงอายุ ปปส. กลุ่มแม่บ้าน ชุมชนมีมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติดดังนี้ มีการติดตามพฤติกรรมเด็กร่วมกับผู้ปกครอง (ตรวจยาเสพติด) ส่งผู้ติดยาไปบำบัด ผู้ติดยาในบัญชี ปปส. จะไม่ได้รับการพิจารณาผลประโยชน์ต่างที่จะได้รับจากชุมชน

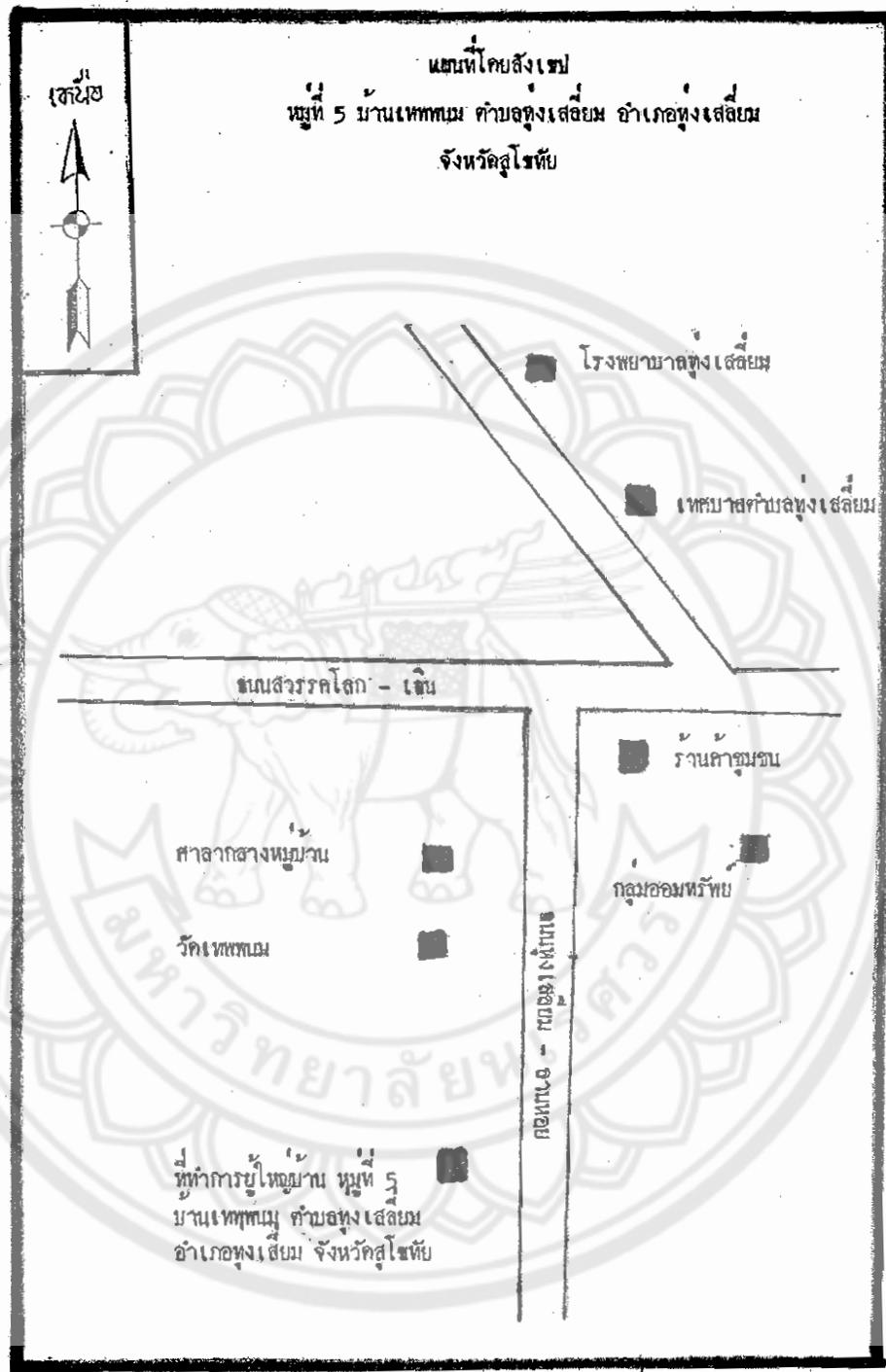
ชุมชนเคยร่วมปฏิบัติการในเรื่องการจัดเวรยามหมู่บ้าน สอดส่องดูแลพฤติกรรมของเด็กนักเรียนใช้วิธีการจัดเวรยาม แจ่งข้อมูลข่าวสารกับผู้นำหมู่บ้าน เป็นวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดของชุมชน

ชุมชนคิดว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของตนในชุมชนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
2. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง
3. คนในชุมชนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดต่อเนื่อง เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
4. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชน โดยเฉพาะวัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด
5. คนในชุมชนศึกษาความสำเร็จที่เกิดจากปัจจัยภายนอกชุมชนนำมาเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหายาเสพติด

คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนใช้วิธีติดตามพฤติกรรมผู้เสพ/ผู้ค้า จัดเวรยามหมู่บ้าน คนในชุมชนร่วมฟังบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่ศาลาร่วมใจ (กลางหมู่บ้านหมู่ 7) คนในชุมชนไม่เคยไปดูงานเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสนใจไปดูงาน ผู้ที่เข้าร่วมป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ผู้ใหญ่บ้าน น.ป.ส.หมู่บ้าน กรรมการป.ส.

1.1.2 ชี้ความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดสุโขทัย บ้านเทพพนม ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 5 ต.ทุ่งเสลี่ยม อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย สภาพทั่วไปของบ้านเทพพนม มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 234 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 859 คน ส่วนของการศึกษานั้นประชาชนส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่นั้น จะอยู่ในระดับการศึกษาช่วงก่อนประถมศึกษาซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน รองลงมาคือกำลังศึกษาอยู่ในระดับช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 80 คน ส่วนประชาชนที่จบการศึกษาไปแล้ว และไม่ได้ศึกษาต่อนั้น ส่วนใหญ่จะจบเฉพาะการศึกษามัคบังคับ ซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ประชาชนส่วนใหญ่ที่บ้านเทพพนมส่วนมากจะประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ มีทั้งเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ซึ่งมีจำนวน 285 ครัวเรือน รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของชาวบ้านเทพพนมคือ 80,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 8

ภาพ 8 แผนที่บ้านเทพนมจังหวัดสุโขทัยจากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว เป็นต้น ชาวบ้านบ้านเทพนมเริ่มตระหนักเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดเมื่อบุตรหลานหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติดทำให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว ประกอบกับได้มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาให้

ความรู้และให้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติด โดยตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาและมีส่วนร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านและตระหนักถึงโทษยาเสพติด จะเห็นได้ว่าในอดีตนั้นบ้านเทพพนมได้ มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 5 คนด้วยกัน ซึ่งยาเสพติดที่ใช้ส่วนมากจะเป็นกลุ่มยาบ้า ซึ่งกลุ่มที่ติดยาเสพติดจะเป็นกลุ่มของนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งเห็นว่าการที่ติดยาเสพติดนี้เป็นกลุ่มเยาวชน ซึ่งคนกลุ่มนี้ถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญและเป็นกำลังของชาติ ถ้าเราไม่ดูแลหรือปล่อยปละละเลยคนกลุ่มนี้ก็อาจจะสร้างปัญหาต่อไปให้กับสังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย และจากการสัมภาษณ์จะเห็นว่ายาเสพติดที่ชื่อมานั้นรับมาจากภายนอกชุมชน แต่เมื่อได้มีการเปรียบเทียบการใช้ยาเสพติดในหมู่บ้านกับปีที่ผ่านมานั้น จำนวนยาเสพติดลดลง แต่ถ้าอย่างไรก็ตามผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นไม่ได้สร้างความเดือนร้อนให้กับคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลักทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท และก่อความรำคาญให้กับคนในหมู่บ้าน ซึ่งไม่ปรากฏในพฤติกรรมเหล่านี้ภายในชุมชน ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมามีทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีต่าง ๆ เช่นประกาศเสียงตามสาย แผ่นพับใบปลิว และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาภายในชุมชน และการเดินเวรยามเพื่อเฝ้าระวังเพื่อมิให้มีการค้า/เสพ/ยาเสพติดเกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน เป็นต้น

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่แต่ละชุมชนจะร่วมการจัดการขึ้นอยู่กับเพิ่มเติมความสามารถของแต่ละชุมชน ซึ่งการเพิ่มเติมความสามารถจะประกอบไปด้วย การกำหนดยุทธศาสตร์ คนคนภายในชุมชนบ้านเทพพนมได้ร่วมวางแผนและร่วมกันทำโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และได้ร่วมปฏิบัติงานตามโครงการหรือตามแผนที่วางไว้ โดยยังขาดเพียงอย่างเดียวในเรื่องการกำหนดยุทธศาสตร์คือชาวบ้านยังไม่มีโอกาสในการร่วมประเมินผล หลังจากการทำโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว ด้านที่สองของการเพิ่มเติมความสามารถคือด้านดารเรียนรู้ของคน ซึ่งสังเกตได้จากประสบการณ์ของคนภายในชุมชนจะเห็นว่าบ้านเทพพนมได้มีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในการป้องกันปัญหายาเสพติด และจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เริ่มมีการเรียนรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยตัวของชุมชนเอง โดยมีการจัดตั้งการรวมกลุ่มเกิดขึ้น คือ กลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มเงินล้าน (กองทุนหมู่บ้าน) เมื่อมีการร่วมกลุ่มแล้วจึงได้ร่วมกันในการจัดการความรู้ในเรื่องมาตรการ/แผนงาน/โครงการในการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยได้ร่วมกันจัดตั้งกฎประจําหมู่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน นอกจากนั้นภายในชุมชนมีความต้องการที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยต้องการให้มีการฝึกอาชีพ และสนามกีฬาด้านยาเสพติด ในด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการจะเห็นว่าคน

ในชุมชนได้เข้าร่วมบริหารจัดการและวางแผนปฏิบัติในการปฏิบัติในการจัดการทำโครงการแก้ไข และป้องกันยาเสพติด โดยมรการร่วมกันตั้งกฎหมายป้องกันปัญหาเสพติดและจากปัญหาที่เกิดขึ้นคนภายในชุมชนเริ่มมีการเรียนรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดด้วยตัวของชุมชนเอง โดยมีการจัดตั้งการรวมกลุ่มเกิดขึ้น คือ กลุ่มออมทรัพย์และ กลุ่มเงินล้าน (กองทุนหมู่บ้าน) เมื่อมีการรวมกลุ่มแล้วยังได้ร่วมกันในการจัดการความรู้ในเรื่อง มาตรการ/แผนงาน/โครงการในการป้องกันปัญหาเสพติดโดยได้ร่วมกันจัดตั้งกฎประจำหมู่บ้าน และมีการประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน นอกจากนี้ภายในชุมชนมีความต้องการที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยต้องการให้มีการฝึกอาชีพ และสนามกีฬาต้านยาเสพติด ในด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการจะเห็นว่าคนในชุมชนได้เข้าร่วมบริหารจัดการและวางแผนปฏิบัติในการ จัดทำโครงการแก้ไขและป้องกันยาเสพติด โดยมีการร่วมกันตั้งกฎหมู่บ้านล้าหวย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด และภายในชุมชนมีแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติดกับต้องการให้มีการ สร้างงานเพื่อสร้างรายได้และให้ความอบอุ่นกับครอบครัว ด้านที่ 4 ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชน ซึ่งจากประสบการณ์ของชาวบ้านชุมชนบ้านเทพพนม การป้องกันปัญหาเสพติดใน ชุมชนจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ 1. มีการสร้างบรรทัดฐาน.กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของคนใน ชุมชน 3. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ 4. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมชุมชน และคนในชุมชนมีการปรึกษาหารือกัน บ่อย และในด้านที่ 5. คือการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชน ชาวบ้านบ้าน เทพพนม มีการประสานงานหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่เสมอ คือชาวบ้านจะมีการ มาร่วมประชุมเพื่ออภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างน้อยก็เดือนละ 1 ครั้ง และยังคง คิดวิธีป้องกันปัญหาเสพติดร่วมกัน เช่น ครูให้ความร่วมมือ/อบรมสั่งสอน, ร่วมกิจกรรมเป็น สร้างสนามกีฬา และให้พระภิกษุช้ดเถลาจิตใจ นอกจากนี้คนภายในชุมชนยังมีการติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกในเรื่องของยาเสพติดโดยให้ฟังบรรยายกันกับพิษภัยของยาเสพติด พร้อมกับตั้งกฎกติการะเบียบในการป้องกันปัญหาเสพติดโดยไม่ให้ผู้ที่ติดยาเสพติดกู้เงิน, ห้ามยืมของรถยืมของสาธารณะไม่ได้ ตายไม่เผา และภายในชุมชนยังมีบรรทัดฐานค่านิยมที่ช่วย สนับสนุนการป้องกันปัญหาเสพติด คือรักษาวัฒนธรรม/ประเพณี เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในการดูแล ลูกหลานให้พ้นจากยาเสพติด

จากปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นคนในชุมชนบ้านเทพนมได้ร่วมวางแผน/โครงการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติด ร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด ในเรื่องการจัดกฎหมายหมู่บ้าน ประชุมชาวบ้านกำหนดข้อตกลง เช่น ตายแล้วไม่ไปเผา ไม่ให้บริการทางสังคม ครอบครัวช่วยกัน ดูแล และร่วมประเมินผลการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด ชุมชนเคยมีความพยายามที่จะปรับตัวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเงินต้น (กองทุนหมู่บ้าน) มีกฎหมาย และมีการประชุมสัมพันธ แต่ชุมชนยังต้องการการฝึกอาชีพ การสร้างสนามกีฬาต้านยาเสพติด

ชุมชนใช้วิธีการตั้งกฎหมายหมู่บ้าน มีข้าราชการครูและอื่น ๆ ร่วมวางแผนดำเนินการในการป้องกันปัญหาเสพติด อบรมสั่งสอนเยาวชน และส่งเสริมให้เยาวชนเล่นกีฬา คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดในเรื่องการให้ความร่วมมือในเรื่องกองทุนหมู่บ้าน วางแผนการทำงาน การให้ความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ ชุมชนต้องการให้มีการสร้างงานเพื่อสร้างรายได้ การส่งเสริมความอบอุ่นของครอบครัวเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

คนในชุมชนเห็นว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

1. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของตนในชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด
3. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง
4. คนในชุมชนมีการให้ข้อมูลและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดต่อเนื่อง เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
5. คนในชุมชนมีการปรึกษาหารือร่วมตัดสินใจบ่อยครั้งเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันยาเสพติด
6. คนในชุมชนมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นในการร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด
7. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่ม/องค์กร
8. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชนโดยเฉพาะวัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด

คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหายาเสพติด ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนไม่เคยไปดูงานเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน

1. ในบ้านใครติดยาเสพติดห้ามกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน
2. ห้ามยืมของวัด
3. ตายไม่ไปร่วมเผา

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหายาเสพติด

1. คอยสอดส่องดูแล
2. ค่านิยม/ความเป็นญาติ
3. วัฒนธรรม/ประเพณีดั้งเดิมเหนียวแน่น

1.1.3 ซึ่ดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดพิษณุโลก

“บ้านหนองบัว” ตั้งอยู่ในบริเวณหมู่ที่ 7 ตำบลหนองพระ อำเภอวังทอง จังหวัด

พิษณุโลก สภาพทั่วไปของบ้านหนองบัวมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 130 ครัวเรือน มีประชากรอาศัย
ในหมู่บ้านทั้งหมด 498 คน ประชากรส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่จะอยู่ในระดับก่อนประถมศึกษา
มีจำนวน 6 คน และคนในหมู่บ้านที่จบการศึกษาและไม่ได้ศึกษาต่อส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับ
ในระดับภาคบังคับ และอาชีพส่วนใหญ่ของประชากรบ้านหนองบัวคืออาชีพเกษตรกรรมมีจำนวน
84 ครัวเรือน รองลงมาคืออาชีพรับจ้างมีจำนวน 15 ครัวเรือน และประชากรส่วนใหญ่มีรายได้
ครัวเรือนละ 45,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 9

เห็นได้ว่าชุมชนบ้านหนองบัวไม่มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งถ้ามียาเสพติดก็จะมาจากภายนอกหมู่บ้านเท่านั้น และถ้ามียาเสพติดเข้ามาภายในชุมชนชาวบ้านภายในชุมชนก็มีความเชื่อว่าสามารถที่จะทำยาเสพติดภายในชุมชนลดส่งได้ และถ้ายาเสพติดเข้ามาภายในชุมชนย่อมก่อความเดือดร้อนคนในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะก่อความรำคาญให้กับคนในหมู่บ้าน หรือเรื่องลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ดังนั้นบ้านหนองบัวจึงมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้ไม่หายาเสพติดเข้ามาในหมู่บ้าน ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันดำเนินกิจกรรม กิจกรรมที่ทำ ที่ผ่านมามีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด มีการส่งคนในหมู่บ้านไปศึกษาดูงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด วรรณคดีเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้านต่าง ๆ เช่น ประกาศเสียงตามสาย การเดินรณรงค์ และมีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน ฯลฯ แต่ยังคงขาดกิจกรรมเกี่ยวกับการฟื้นฟูสุขภาพของผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านให้ดีขึ้น

ในส่วนของการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น แต่ละชุมชนแต่ละหมู่บ้านก็มีการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีตั้งแต่เรื่องกาหนดยุทธศาสตร์ การเรียนรู้ของคน การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน และการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชนบ้านหนองบัวมีส่วนร่วมตั้งแต่กาหนดยุทธศาสตร์ โดยได้มีการร่วมวางแผน/โครงการป้องกันปัญหายาเสพติด เนื่องจากตระหนักเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดและเมื่อคนภายในชุมชนเห็นชอบด้วยก็ได้มีส่วนร่วมปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การรณรงค์ให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด เมื่อปฏิบัติแล้วจึงได้มีการร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งกิจกรรมที่ทำการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีผลทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดดีขึ้น 2 ด้าน การเรียนรู้ของซึ่งจากประสบการณ์ของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากที่จะรอคอยเพียงหน่วยงานรัฐเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ภายในชุมชนก็เริ่มพัฒนาขีดความสามารถของตนเองโดยมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีการรวมกลุ่ม เช่น มีการตั้งคุ้มในชุมชน โดยแบ่งเป็นคุ้มต่าง ๆ ภายในชุมชนเพื่อช่วยสอดส่องปัญหายาเสพติด และได้มีการวางแผนงาน/โครงการในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีการจัดตั้งหรือการทำประชาคมภายในหมู่บ้านเพื่อหามาตรการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในส่วนของบริหารจัดการคนภายในชุมชนได้มีโอกาสในการบริหารจัดการและปฏิบัติงานตามแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยได้ร่วมสำรวจสารเสพติดในชุมชนและบ้านหนองบัวได้มีวิธีป้องกันปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่องเสมอมา ชาวบ้านบ้านหนองบัวยังมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ที่จะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้คือ 1. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายผูกพันสามัคคีในรูปของกลุ่ม 2. คนภายในชุมชนมีการแบ่งหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของคนในชุมชน 3. มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ มีการปรึกษาหารือเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันปัญหาเสพติดและจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และด้านสุดท้ายของการเพิ่มขีดความสามารถคือในเรื่องการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันโดยชาวบ้านชุมชนบางหนองบัว ได้ร่วมกันคิดโดยมีการประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์ยาเสพติดภายในหนึ่งเดือนจะมีการประชุม 1 ครั้ง โดยมีวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด คือ ช่วยกันดูแลลูกหลานและประชาสัมพันธ์ รวมทั้งมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้มาบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยของเสพติด นอกจากนี้บ้านหนองบัวยังได้มีการตั้งกฎกติกาและระเบียบในการป้องกันยาเสพติดคือไม่ให้กู้เงินและถ้าเมาสุรานั้นที่สาธารณะจะถูกปรับ 200 บาท และวิธีป้องกันปัญหาเสพติดคือ คอยสังเกตคนแปลกหน้าที่จะเข้ามาในหมู่บ้าน

ผลการศึกษพบว่าชุมชนบ้านหนองบัวมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยรวมกลุ่ม 15 กลุ่ม เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสัจจะ กลุ่มเงินล้าน มีตำรวจหมู่บ้านเป็นผู้เฝ้าระวังระแวดระวังป้องกันยาเสพติดในชุมชน

คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนใช้วิธี สืบสวนดูแลผู้ติดยา ไม่ให้มีการลักขโมย จัดเวรยามหมู่บ้าน 1 เดือน/2 ครั้ง คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่ห้องประชุมหมู่บ้าน แต่คนในชุมชนเคยไปดูงานเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่อำเภอวังทอง

คนในชุมชนเคยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการเป็นตำรวจอาสาเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด และเคยร่วมประเมินผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลนั้นดีขึ้น คนในชุมชนที่เข้าร่วมป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใหญ่บ้าน อบต. นายอำเภอ

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน

1. แจ้งข้อมูลผู้ติดยา
2. ให้มีการอบรมผู้ติดยา

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหาเสพติด

1. ให้หมู่บ้านปลอดยาเสพติด
2. ช่วยดูแลในชุมชน

ชุมชนเห็นว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

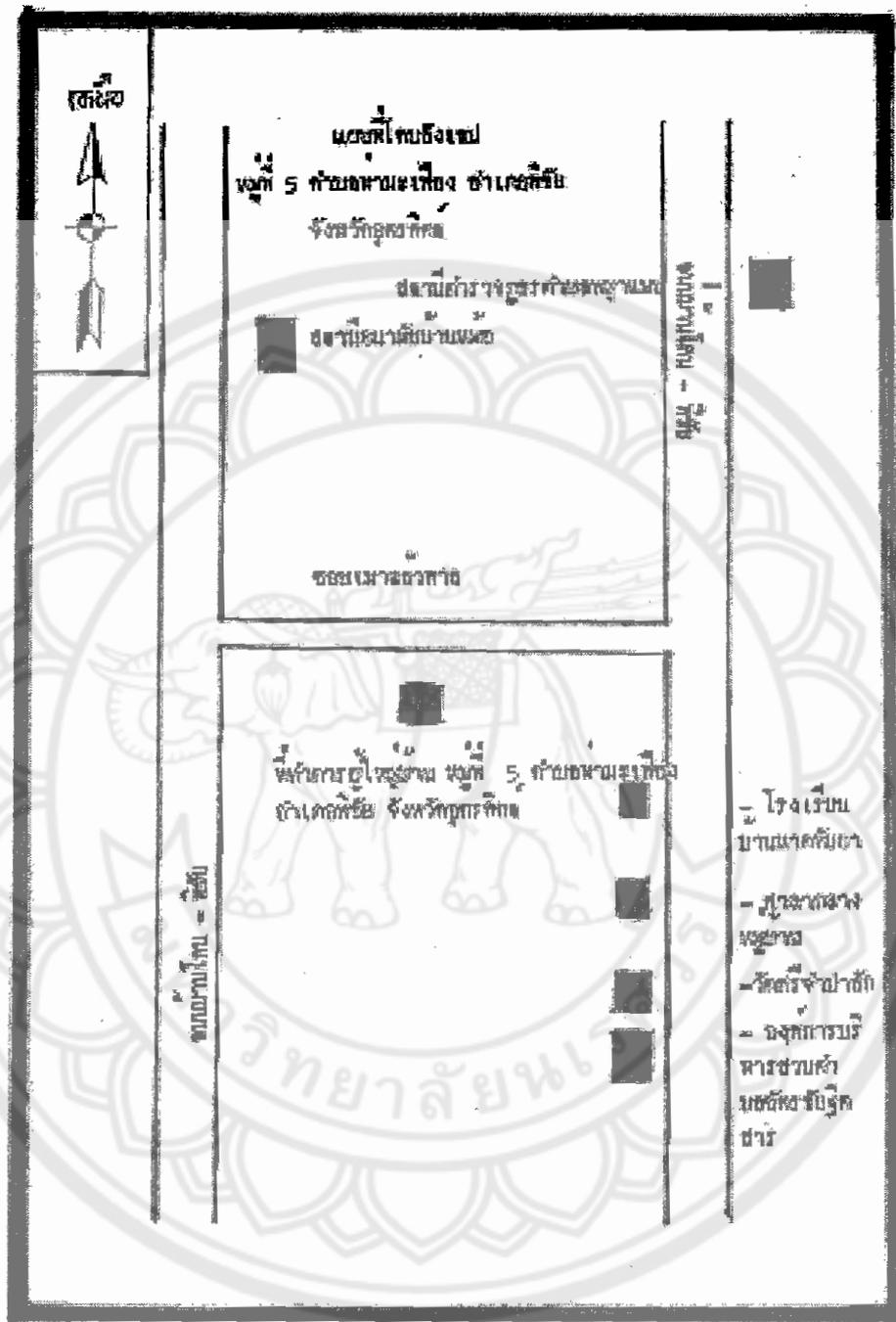
1. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในกลุ่มองค์กร
3. คนในชุมชนมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหา
4. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของตนในชุมชนเพื่อป้องกัน

ปัญหาเสพติด

5. คนในชุมชนมีการปรึกษาหารือร่วมตัดสินใจบ่อยครั้งเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันยาเสพติด

1.1.4 ชีตความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดอุดรดิตถ์

บ้านโคกหม้อ ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะเฟือง อำเภอพิชัย จ.อุดรดิตถ์ สภาพทั่วไปของบ้านโคกหม้อมีจำนวน 99 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 335 คน ส่วนระดับการศึกษาของประชาชนในหมู่บ้าน ในส่วนที่กำลังศึกษาอยู่นั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับก่อนประถมศึกษาที่มีจำนวน 26 คน ส่วนคนที่จบการศึกษาแล้วแต่ไม่ได้ศึกษาต่อส่วนมากจะจบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือสูงกว่า 44 คน อาชีพของประชากรบ้านโคกหม้อส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งมีจำนวน 29 ครัวเรือน รายได้ของชาวบ้านเฉลี่ย 40,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 10

ภาพ 10 แผนที่บ้านโคกหม้อจังหวัดอุดรธานีจากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อความมั่นคงชาติและทำให้เสียทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า บ้านโคกหม้อก็ได้ตระหนักเห็นความสำคัญของปัญหานี้ตลอดมาจากการสัมภาษณ์จะเห็นว่าไม่มีชาวบ้านคนไหนเลยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งในอดีตและในปัจจุบัน เนื่องจากชุมชนอาจมีการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันยาเสพติดอยู่เสมอ ซึ่งยาเสพติดในหมู่บ้านนั้นไม่พบแต่ถ้ามีก็เป็นยาเสพติดที่มาจากภายนอกชุมชน ซึ่งถ้ามี

ยาเสพติดในหมู่บ้านมีจริง ชุมชนบ้านโคกหม้อก็มีวิธีการที่จะทำให้ยาเสพติดลดน้อยลงหรือไม่มียาเสพติดเลย ถ้าชาวบ้านในชุมชนเห็นมียาเสพติดเข้ามาก็อาจจะก่อความเดือดร้อน ให้กับชุมชนไม่ว่าจะเป็นการลักทรัพย์/ชิงทรัพย์ และก่อความรำคาญให้กับคนภายในหมู่บ้านได้ เพราะฉะนั้นที่ผ่านมามีชุมชนบ้านโคกหม้อจึงได้มีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น ซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านร่วมกันในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีการดำเนินกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการจัดฝึกอบรม, การส่งคนในหมู่บ้านไปศึกษาดูงาน, การรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด, การชักนำ ชักชวนและสนับสนุนให้มีการบำบัดผู้ที่ติดยาเสพติด และส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้เข้าบำบัดยาเสพติด เป็นต้น

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดแต่ละหมู่บ้านแต่ละชุมชนก็มีขีดความสามารถที่แตกต่างกันออกไป เช่นบ้านโคกหม้อการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในของการกำหนดยุทธศาสตร์ ชาวบ้านโคกหม้อก็ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ในเรื่องของการร่วมกันวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อได้ร่วมมีการวางแผนแล้วจึงได้ร่วมกันลงมือปฏิบัติตามที่กำหนดตามแผนหรือโครงการไว้ และประเด็นสุดท้ายของการกำหนดยุทธศาสตร์คือ การร่วมกันประเมินผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งผลของการประเมินคือ ดีขึ้น ในด้านที่ 2 คือ ด้านการเรียนรู้ของคนจากประสบการณ์ของคนในชุมชนกับปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ภายในชุมชนบ้านโคกหม้อมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมีการรวมกลุ่มและองค์กรป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีกลุ่ม อปพร. ร่วมใจ และเยาวชนพิทักษ์ถิ่น เป็นการดึงเอาเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยซึ่งถือว่าเยาวชนจะเป็นกำลังที่สำคัญของชาติต่อไปและเยาวชนยังเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะติดยาเสพติดได้ง่ายถ้าดึงมารวมกลุ่มสามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาไปได้อีกระดับหนึ่ง โดยได้มีมาตรการ/แผนงาน/โครงการในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน และมีการเตือนอยู่ตลอดเวลา ในด้านที่ 3 คือด้านบริหารจัดการ คนในชุมชนเคยร่วมปฏิบัติการจัดกระบวนการบริหารจัดการและปฏิบัติตามแผนป้องกันปัญหายาเสพติดคือการแจ้งข่าวให้สมาชิกทราบทุกระยะ ๆ และในการป้องกันยาเสพติดชุมชนได้แบ่งหมู่บ้านออกเป็นคุ้ม ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมดูแล ในด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน วิธีป้องกันยาเสพติดในชุมชนบ้านโคกหม้อจะประสบความสำเร็จได้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1. การสร้างเครือข่ายผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่มองค์กร 2. แบ่งคนคอยติดตามพฤติกรรมของคนภายในชุมชน 3. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ 4. มีการปรึกษาหารือบ่อยครั้งเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติด และจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนใน

ชุมชน และด้านสุดท้ายในการเพิ่มขีดความสามารถคือด้านการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชน บ้านโคกหม้อจะเริ่มตั้งแต่ร่วมกันคิดโดยมีการประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดเดือนละ 1 ครั้งและหาวิธีป้องกันปัญหาเสพติดโดยมีการจัดตั้งองค์การและแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ทราบ บ้านโคกหม้อมีการตั้งกฎกติการะเบียบในการแก้ไขปัญหาเสพติดต่อไปให้กู้เงินกองทุน ส่วนวิธีในการป้องกันปัญหาเสพติดคือจัดให้เป็นชุดอพพร. และให้สมาชิกแจ้งข่าวให้ทราบ

ผลการศึกษาพบว่าชุมชนบ้านโคกหม้อมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยรวมกลุ่มเป็นกลุ่มอสม. อพพร. และมีการเฝ้าระวังป้องกันยาเสพติด คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหายา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนใช้วิธีทำประชาคม กติกา และกฎระเบียบในหมู่บ้านเป็นวิธีป้องกันปัญหาเสพติด คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แต่คนในชุมชนไม่เคยไปดูงานเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสนใจที่จะไปศึกษาดูงาน

คนในชุมชนเคยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการจัดเวรยาม เฝ้าระวัง และเคยร่วมประเมินผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลนั้นดีขึ้น คนในชุมชนที่เข้าร่วมป้องกันแก้ปัญหายาเสพติดได้แก่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อดีต อบต. อสม.

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน

1. ผู้ค้าผู้เสพไม่มีสิทธิกู้เงินกองทุน
2. ไม่ได้รับสิทธิในด้านสวัสดิการ

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหาเสพติด มีกลุ่มสมาชิกป้องกันต่อต้านยาเสพติดชุมชนคิดว่าประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

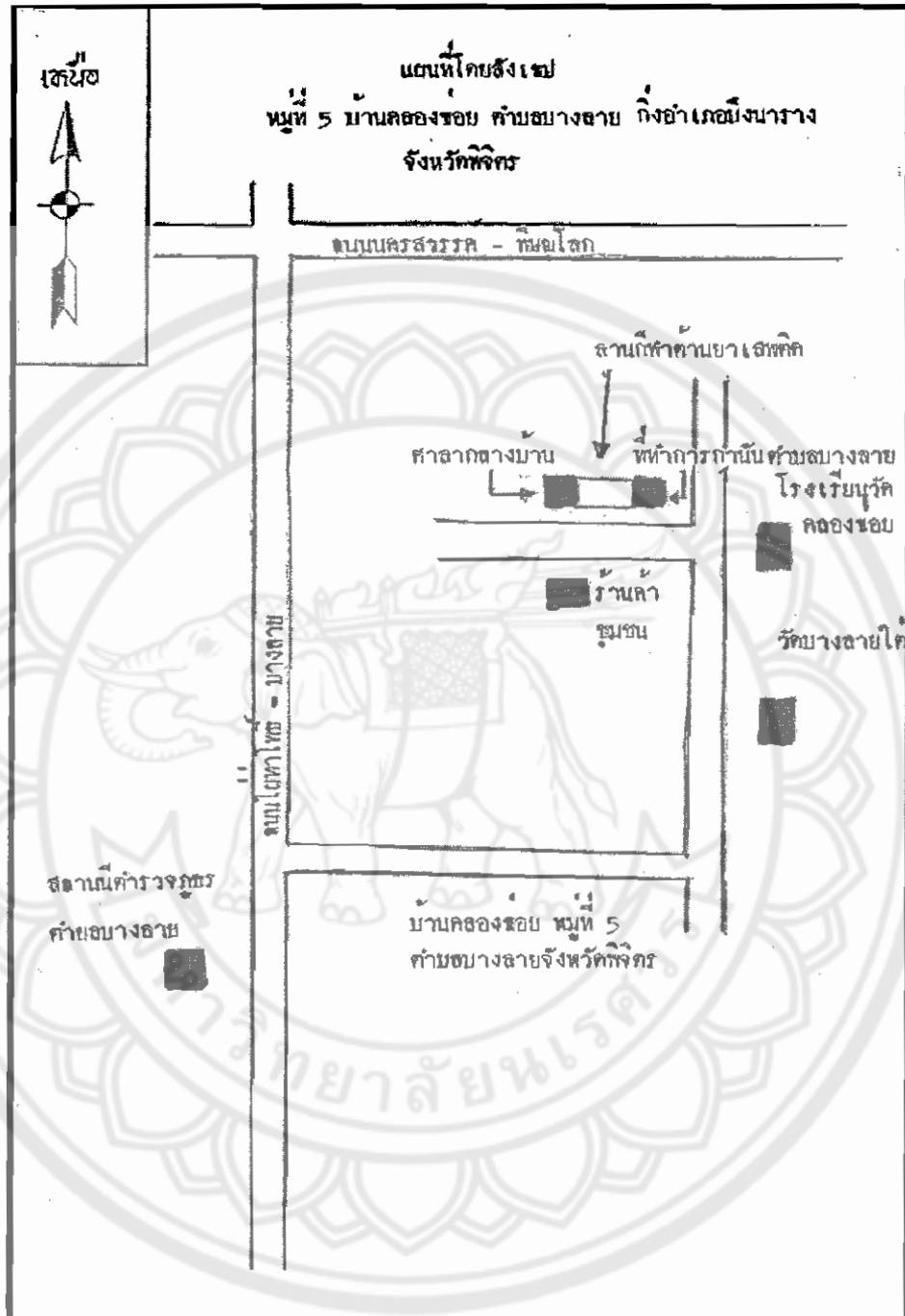
1. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่มองค์กร
3. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของตนในชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด
4. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง

5. คนในชุมชนมีการปรึกษาหารือร่วมตัดสินใจบ่อยครั้งเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน ยาเสพติด

6. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชน โดยเฉพาะวัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด

1.1.5 ซีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดพิจิตร

บ้านคลองข่อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบางลาย กิ่งอำเภอเบ็ญจนารัง จ.พิจิตร สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านคลองข่อยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 129 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 470 คน ในส่วนของระดับการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่นั้นจะศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 70 คน และคนในหมู่บ้านที่จบการศึกษาแล้วแต่ไม่ได้ศึกษาต่อส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านคลองข่อยจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีจำนวน 100 ครัวเรือน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือน ละ 35,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 11

ภาพ 11 แผนที่บ้านคลองข่อยจังหวัดพิจิตรจากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่จะส่งผลอื่นตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ชุมชนบ้านคลองข่อยไม่มีใครที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในอดีตและในปัจจุบันจะมีแค่ยาเสพติดที่ไม่ร้ายแรงคือสุรา ซึ่งส่วนมากจะเป็นกลุ่มที่มีอาชีพชาวนา ซึ่งยาเสพติดที่มีภายในชุมชนนั้นไม่มี แต่ถ้ามีก็มาจากหมู่บ้านอื่น เนื่องจากภายในชุมชนไม่มีใครยุ่งเกี่ยวกับ

ยาเสพติดจึงไม่ได้มีใครหรือบุคคลใดก่อความเดือนร้อนให้กับคนในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นการลักทรัพย์/ชิงทรัพย์, การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท และก่อความรำคาญให้กับคนในหมู่บ้านนั้นไม่ปรากฏให้เห็นภายในชุมชนบ้านคลองข่อย จะเห็นว่าชุมชนบ้านคลองข่อยได้มีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องโดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนในหมู่บ้าน โดยชุมชนบ้านคลองข่อยได้มีการดำเนินกิจกรรม โดยจัดฝึกอบรมให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด การส่งคนในหมู่บ้านไปศึกษาดูงาน และมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ฯลฯ แต่ในส่วนของ การดำเนินการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การฟื้นฟูสุขภาพของผู้ที่ติดยาเสพติด, การจับกุมผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งบ้านคลองข่อยยังไม่มีกิจกรรมตรงนี้

ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ละชุมชนก็มีการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติด ซึ่งชุมชนบ้านคลองข่อยได้เริ่มตั้งแต่การกำหนดยุทธศาสตร์ซึ่งได้ร่วมกันตั้งแต่วางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดและได้ร่วมกันปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแผนที่เคยร่วมกันวางแผน ซึ่งเมื่อปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงได้มีการร่วมประเมินผลในการปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งผลในการปฏิบัตินั้นดีขึ้น ในด้านที่ 2 ด้านการเรียนรู้ของคนซึ่งจากประสบการณ์ของชาวบ้านบ้านคลองข่อยได้มีความพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยชุมชนเอง โดยพยายามที่จะมีการรวมกลุ่ม/องค์การป้องกันปัญหายาเสพติดโดยมีการรวมตัวกันเป็นตำรวจชาวบ้าน, กลุ่มแม่บ้าน เพื่อคอยสอดส่องเรื่องยาเสพติดและได้มีมาตรการ/แผนงาน/โครงการในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยชุมชนบ้านคลองข่อยได้มีการกำหนดให้มีการประชุมประจำเดือน และการทำประชาคมหมู่บ้าน ในด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการในเรื่องของการปฏิบัติการจัดกระบวนการบริหารจัดการและร่วมปฏิบัติงานตามแผนป้องกันโดยชาวบ้านชุมชนบ้านคลองข่อยได้มีส่วนร่วมในการดูแลลูกหลานของตนเอง, และการประชาสัมพันธ์เรื่องยาเสพติด พร้อมทั้งแจ้งเบาะแสในการช่วยเหลือตำรวจเรื่องยาเสพติด และบ้านคลองข่อยยังมีวิธีการป้องกันยาเสพติดภายในชุมชนเอง โดยการตั้งกฎกติกาชุมชน, จัดเวรยาม, ประชุมตามแผน, และสังเกตคนแปลกหน้าที่เข้ามา

ในด้านที่ 4 ของการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติด เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตชุมชน วิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตชุมชนจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ คือคนในชุมชนแบ่งบทบาทกันในการสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชน มีการสร้างกฎ บรรทัดฐาน ระเบียบ และมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการสร้างเครือข่ายความผูกพันในรูปกลุ่มองค์กร และมีการปรึกษาหารือบ่อยครั้ง

เพื่อร่วมกันสร้างมาตรการในการป้องกันยาเสพติด และในด้านสุดท้ายคือการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชน โดยชุมชนบ้านคลองข่อยได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และได้ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีอธิบายถึงพิษภัยของยาเสพติด ชุมชนบ้านคลองข่อยได้ตั้งกฎระเบียบในการป้องกันปัญหาเสพติดไว้คือไม่ให้กู้เงินคือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ชุมชนบ้านคลองข่อย เป็นหมู่บ้านที่มีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยรวมกลุ่มเป็นคุ้ม 8 คุ้ม คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 2 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนใช้วิธีจัดเวรยาม คุ้มดูแลตนเอง คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่บ้านกำนัน และศาลาวัด คนในชุมชนไม่เคยไปดูงานเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด และสนใจที่จะไปศึกษาดูงาน

คนในชุมชนเคยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการจัดเวรยามเฝ้าระวัง และจัดตั้งคุ้ม เคยร่วมประเมินผลการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด ผลนั้นดีขึ้น คนในชุมชนที่เข้าร่วมป้องกันแก้ปัญหา ยาเสพติดได้แก่ กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านแต่ละหลังคาเรือน

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน ไม่มาประชุมจะตัดสิทธิ (กู้ได้น้อย)

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหาเสพติด เจ้าอาวาสวัดสนับสนุน ชักจูง กำนันคอยกำชับ

ชุมชนคิดว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. คนในชุมชนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดต่อเนื่อง เพื่อทราบ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. คนในชุมชนมีการปรึกษาหารือร่วมตัดสินใจบ่อยครั้งเพื่อสร้างมาตรการใน การป้องกันยาเสพติด
3. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
4. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง
5. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชน โดยเฉพาะ วัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด
6. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในกลุ่มองค์กร
7. คนในชุมชนมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

8. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการปฏิบัติการ

9. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของตนในชุมชนเพื่อป้องกัน

ปัญหายาเสพติด

1.1.6 ซึ่ดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดเพชรบูรณ์
ชุมชนบ้านโป่งหว้า ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ต.ห้วยใหญ่ อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ จากสภาพทั่วไป
ของชุมชนบ้านโป่งหว้า หมู่บ้านนี้มีครัวเรือนทั้งหมดจำนวน 172 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 759
คน ประชากรส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่มีระดับการศึกษาอยู่ระหว่าง ป.1-ป.3 จำนวน 150 คน และ
มีคนในหมู่บ้านที่จบการศึกษาแล้ว แต่ไม่ได้ศึกษาต่อส่วนใหญ่จบในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวน
ทั้งสิ้น 26 คน ในด้านการประกอบอาชีพประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเพาะปลูกไร่นา
สวนผสม คือมีการปลูกทั้งพืชไร่และปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ ในพืชที่บริเวณเดียวกัน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น
173 ครัวเรือน นอกจากนั้นก็จะเป็นการทำการเกษตรหรือเพาะปลูกเพียงอย่างเดียว รองลงมาจาก
การทำการเกษตรคือ อาชีพรับจ้าง ซึ่งมีถึง 40 ครัวเรือนด้วยกัน จากการประกอบอาชีพจะสังเกตได้
ว่ารายได้ของครัวเรือนต่อปีจะมีประมาณ 35,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 12

ภาพ 12 แผนที่บ้านโป่งหว้าจังหวัดเพชรบูรณ์จากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาอันดับต้น ๆ ที่คนภายในชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากเท่าที่ผ่านมาปัญหานี้ได้ถูกละเลยและมองว่าเป็นปัญหาส่วนตัวไม่ใช่ส่วนร่วมทำให้ปัญหานี้ถูกละเลยมาเป็นเวลานาน จากการสัมภาษณ์ชุมชนบ้านโป่งหว้าเคยมีผู้ใช้ยาเสพติดจำนวน 15 คนด้วยกัน ส่วนใหญ่ยาเสพติดที่ใช้กันมากในหมู่บ้านจะเป็นประเภทเหล้า, บุหรี่, สารระเหยและยาบ้า ซึ่งคนที่เคยใช้สารเสพติดส่วนมากจะเป็นพวกที่ประกอบอาชีพกรรมกร ยาเสพติดที่ได้มาจะซื้อมาจากหมู่บ้านอื่น แต่กลุ่มคนที่ติดยาเสพติดไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านภายใน

หมู่บ้าน และจากการเปรียบเทียบการใช้ยาเสพติดในหมู่บ้านกับปีที่ผ่านมาจะเห็นว่าสถานการณ์ยาเสพติดลดลงเพราะชุดชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาให้ความรู้ละประชาสัมพันธ์ได้จัดทำกิจกรรมที่แก้ไขปัญหายาเสพติดคือ กิจกรรมแนวทางชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบถึงที่มาและสาเหตุของปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและคนภายในชุมชน ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมาชุมชนบ้านโป่งหว้าได้มีการดำเนินกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดโดยอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและจากกลุ่มของประชาชนภายในหมู่บ้านเอง ในการดำเนินกิจกรรมนั้นมีทั้งการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด รมรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีต่าง ๆ ไม่เป็นการประกาศเสียงตามสาย การเดินรณรงค์ ฯลฯ และยังได้มีการบำบัดฟื้นฟูสุขภาพของผู้ที่ติดยาเสพติดพร้อมทั้งมีการเดินเวรยามเพื่อคอยเฝ้าระวังยาเสพติดที่จะเข้ามาในหมู่บ้าน และมีการจัดเวทีเพื่อที่จะแลกเปลี่ยน หรือนำปัญหามาพูดคุยกันภายในหมู่บ้าน เพื่อจัดคณะกรรมการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นต้น

จากปัญหายาเสพติดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนบ้านโป่งหว้า จะเห็นถึงความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในด้านแรกจะเป็นเรื่องของการกำหนดยุทธศาสตร์จากการสัมภาษณ์จะเห็นว่า ชาวบ้านโป่งหว้าได้มีการร่วมในการได้กำหนดยุทธศาสตร์จะสังเกตได้จากชาวบ้านได้มีโอกาสเข้าร่วมวางแผนโครงการป้องกันปัญหายาเสพติดและได้ร่วมปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอีกด้วย เมื่อมีการปฏิบัติงานเป็นที่เรียบร้อยแล้วชาวบ้านก็ได้ร่วมกันประเมินผลการทำงานซึ่งผลที่ออกมาั้นจากการเห็นว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในด้านที่ 2 ของการดูขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเป็นในเรื่องของการเรียนรู้ของคนภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จากปัญหาที่เกิดขึ้นจะเห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งจากปัญหาตรงนี้ทำให้คนภายในชุมชนมีความคิดและความพยายามที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีการรวมกลุ่มกันของคนภายในชุมชนโดยมีการแบ่งเป็นคุ้ม ซึ่งบ้านโป่งหว้าได้แบ่งออกเป็น 13 คุ้ม ด้วยกัน ซึ่งแต่ละคุ้มก็จะมีหัวหน้าคุ้มและคณะกรรมการคุ้มคอยดูแลเมื่อมีการแบ่งคุ้มกันแล้วก็ได้มีการจัดทำมาตรการ/ แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีการจัดตั้ง อาสาสมัคร ปปส. มีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อป้องกันหมู่บ้านเป็นประจำเดือน เมื่อมีการเรียนรู้ของชุมชนแล้ว โดยการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งกลุ่มเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และได้ร่วมกันบริหารจัดการโดยการสัมภาษณ์คนภายในชุมชน

จะมีส่วนร่วมปฏิบัติการจัดการกระบวนการบริหารจัดการ เช่น ในส่วนของการคัดเลือกหรือคัดสรร คณะกรรมการที่จะเข้ามาบริหารงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และยังคงร่วมปฏิบัติงานตามแผนป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น ร่วมกันเดินรณรงค์ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดจะเห็นว่าการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน โดนใ้การเรียนรู้ของคนในชุมชน และร่วมกันบริหารจัดการโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จึงนำมาสู่วิธีป้องกันปัญหายาเสพติด บ้านโป่งหว่าได้มีแนวทางดังนี้ คือ 1. ประชุม (ทุกเดือน) 2. จัดเวรยาม 3. สอดส่องดูแลและคอยดูคนแปลกหน้าที่เข้ามาภายในชุมชน 4. การกั้นจุดตรวจในหมู่บ้าน (ตามสถานการณ์)

จากแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเห็นว่าอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายในชุมชนเกือบทั้งสิ้น จากการมีส่วนร่วมนี้การป้องกันปัญหายาเสพติดของบ้านโป่งหว่าน่าจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ คือ คนภายในชุมชนมีการปรึกษาหารือกันบ่อยครั้ง เมื่อหามาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติด มีการสร้างบรรทัดฐานกฎระเบียบ เข้มงวด และได้รับการสนับสนุนทางการเงินในการปฏิบัติการ และที่สำคัญคือคนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่ม องค์กร ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหายา และเนื่องจากบ้านโป่งหว่าเห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญ และรัฐบาลกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ แต่ชุมชนต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จากการแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะสำเร็จไม่ได้ถ้าขาดการประสานงานร่วมกันของคนภายในชุมชน ซึ่งจากการประสานงานของบ้านโป่งหว่าจะให้ชาวบ้านทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมโดยอย่างน้อยให้มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่ออธิบายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด และได้มีการจัดอบรมและร่วมฟังบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งคนที่เข้าร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเป็นบุคคลหลายกลุ่ม เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานกลุ่มเยาวชน กลุ่มครู และหมอประจําอนามัย ซึ่งจากการประชุมของบุคคลโดยที่เกี่ยวข้กับยาเสพติด จะไม่มีการช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และให้ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่โดยอาศัยการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

จากการสัมภาษณ์จะเห็นว่าคนในชุมชนบ้านโป่งหว่าตระหนักเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติดโดยได้มีการร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และเคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และเคยร่วมประเมินผล ผลการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดดีขึ้น

ชุมชนเคยมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีการรวมกลุ่มเป็นคุ้ม จำนวน 13 คุ้ม คุ้มที่ 10 และ 11 เป็นกลุ่มประสานงาน คุ้มที่ 8 เป็นที่ปรึกษา มีอาสาสมัครปปส.(การจัดตั้งอาสาสมัคร ปปส.) มีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อป้องกันชุมชน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน อพป. มีคณะกรรมการที่ปรึกษาหมู่บ้าน

ชุมชนเคยร่วมปฏิบัติการในเรื่องการประชาสัมพันธ์วันที่ 5 ธ.ค. 2548 วางแผนปลูกต้นไม้/กวาดลานวัด ปรับปรุงสนามเด็กเล่นในโรงเรียน ใช้วิธีการประชุม จัดเวรยาม สอดส่องดูแลคนแปลกหน้าในชุมชน การกั้นจุดตรวจในหมู่บ้าน

ชุมชนคิดว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. คนในชุมชนมีการปรึกษาหารือร่วมตัดสินใจบ่อยครั้งเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันยาเสพติด
2. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการปฏิบัติการ
4. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่มองค์กร
5. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชน โดยเฉพาะวัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด

คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนใช้วิธีว่ากล่าวตักเตือนผู้กระทำผิด ประกาศหรือกระจายข่าว คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่ศาลาวัดโป่งหวัง ม.4 คนในชุมชนเคยไปดูงานเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ที่เข้าร่วมป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานเยาวชน ครู หมออนามัย

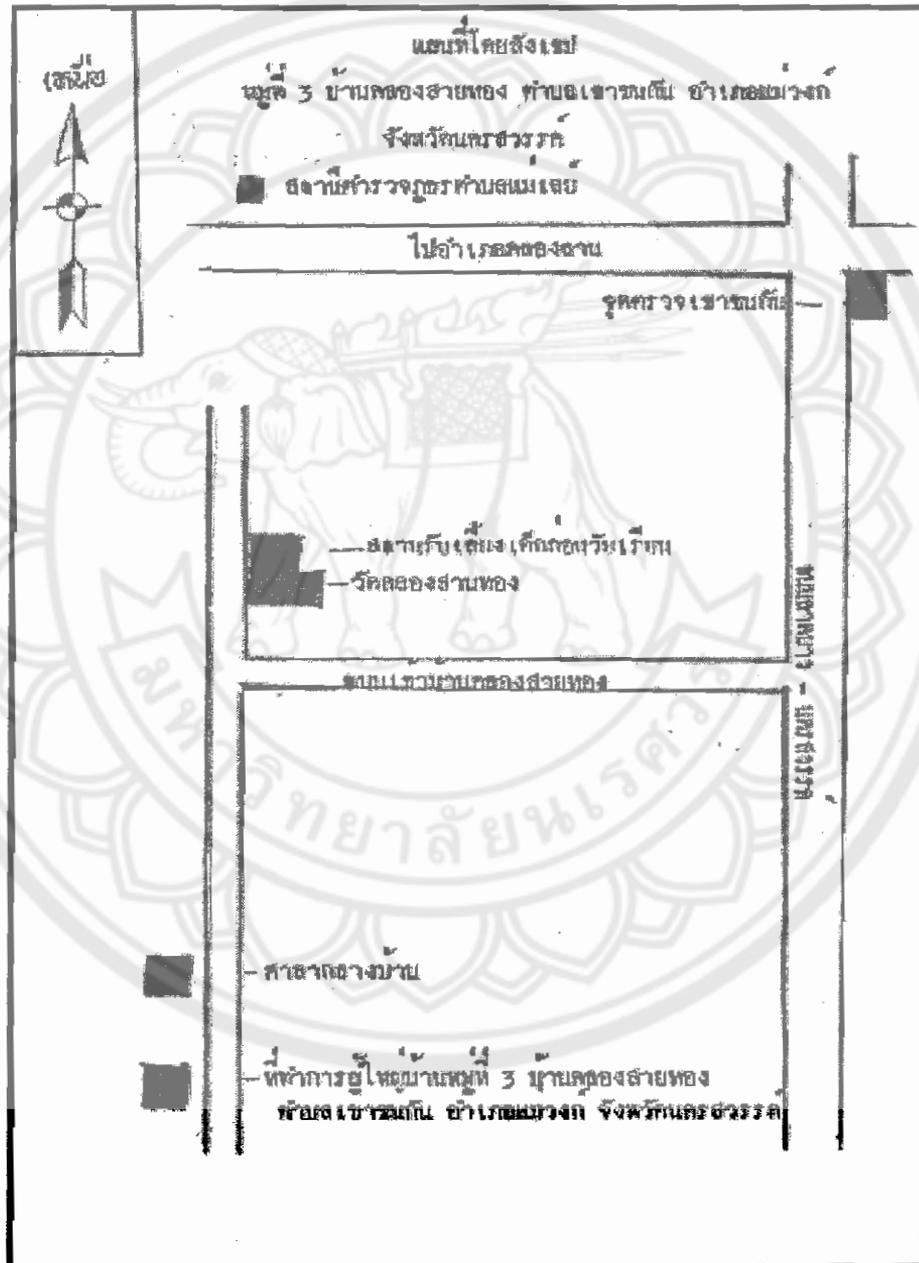
กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน ถ้าติดยาจะไม่มี การช่วยเหลือทุกด้าน เช่น ร่วมงานศพ

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหายาเสพติด สนับสนุนงบประมาณด้านกีฬา ชุมชนมีวิธีป้องกันปัญหายาเสพติดโดยการจัดเวรยาม สอดส่องดูแลคนแปลกหน้า

1.1.7 ซีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดนครสวรรค์

ชุมชนบ้านคลองสายทอง ตั้งอยู่ในบริเวณหมู่ที่ 3 ตำบลเขาชนไก่ อำเภอแม่่วงศ์ จ.นครสวรรค์ สภาพทั่วไปของชุมชนมีครัวเรือน ทั้งหมด 186 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งหมด 772 คน ในเรื่องของการศึกษาพบว่าคนภายในชุมชนในปัจจุบันส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา และคนภายในชุมชนส่วนใหญ่จะจบในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประชาชนบ้าน

คลองสายทองส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเพาะปลูกเป็นหลักมีจำนวน 100 ครัวเรือน และยังมีประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้มีการทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ทฤษฎีใหม่) มีจำนวน 4 ครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยของประชากรภายในหมู่บ้านจะมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 70,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 13

ภาพ 13 แผนที่บ้านคลองสายทองจังหวัดนครสวรรค์จากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญเพราะมีผลต่อการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นในปัจจุบันคนภายในชุมชนก็เริ่มตระหนักเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด ในชุมชนบ้านคลองสายทองในอดีตมีคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 2 คน และยาเสพติดที่ใช้กันส่วนมากคือ ยาบ้า จำนวน 2 คน ซึ่งคนส่วนมากที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดจะประกอบอาชีพกรรมกร มีจำนวน 2 คน ซึ่งยาเสพติดที่ผู้เสพใช้นั้นส่วนมากเป็นการรับมาจากหมู่บ้านอื่น และเมื่อได้ทำการเปรียบเทียบการใช้จ่ายยาเสพติดในหมู่บ้านกับปีที่ผ่านมาจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวนลดน้อยลง และในส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับคนในชุมชน ไม่ว่าจะเรื่องลักทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย และการทะเลาะวิวาท หรือการก่อความรำคาญให้กับคนในหมู่บ้าน ไม่มีการกระทำเช่นนั้นปรากฏในหมู่บ้าน แม้จากการสัมภาษณ์ภายในชุมชนได้มีกิจกรรมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมนั้นเป็นการทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนภายในหมู่บ้าน การดำเนินกิจกรรมนั้นมีหลายรูปแบบด้วยกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องการฝึกอบรมให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดการรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ การพูดเสียงตามสาย ทำแผ่นพับ ใบปลิวต่าง ๆ รวมทั้งมีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านด้วย พร้อมทั้งมีการเดินเวรยาม เพื่อคอยป้องกันปัญหายาเสพติด เป็นต้น

จากปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นที่บ้านคลองสายทอง ทำให้คนภายในชุมชนได้เข้ามามีส่วนรวมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเริ่มแรกชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหา โดยได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาและได้แบ่งภายในชุมชนออกเป็นคุ้ม ๆ จำนวน 6 คุ้มด้วยกัน เพื่อช่วยสอดส่องเรื่องยาเสพติดภายในชุมชนโดยมีการเลือกประธานและคณะกรรมการประจำคุ้มต่าง ๆ ขึ้นมา นอกจากจะพยายามดูแลสอดส่องภายในหมู่บ้านแล้ว ยังได้มีความพยายามที่จะวางมาตรการ แผนงาน โครงการ ป้องกันปัญหายาเสพติดขึ้น อย่างเช่น บ้านคลองสายทองได้มีการจัดอบรมอาชีพให้สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และยังได้จัดทำโครงการกีฬาป้องกันยาเสพติด และมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดภายในโรงเรียน ซึ่งในการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ นั้นคนภายในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยภายในชุมชนได้มีการจัดประชุมอภิปรายสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และยังมีส่วนร่วมในการรับฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดที่ ที่ว่าการอำเภอแม่वंศ์ และคนภายในชุมชนยังมีโอกาสได้ร่วมวางแผนโครงการป้องกันปัญหายาเสพติด และในการดำเนินกิจกรรมในการป้องกันปัญหายาเสพติดได้ร่วมบริหารจัดการ เพราะได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการต่าง ๆ ไปเข้าร่วมด้วย และจากการดำเนินกิจกรรมทุก ๆ ครั้ง ชาวบ้านก็ได้มีโอกาสร่วมกันประเมินกิจกรรมทุก ๆ ครั้ง และหลังจากที่ได้

ประเมินกิจกรรม ในการแก้ไขและป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน ก็ได้รับการแก้ไขที่ดีขึ้น และจากการสัมภาษณ์ว่าวิธีการป้องกันปัญหาเสพติดจะสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของ

1. คนภายในชุมชนจะต้องมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหา
2. ร่วมกันปรึกษากันเพื่อหามาตรการในการป้องกันแก้ไข
3. จัดเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจ และให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด
4. แบ่งหน้าที่บทบาทในการคอยสังเกตพฤติกรรมของคนภายในชุมชน และให้คนภายใน

ชุมชนร่วมกันรวบรวมข้อมูลด้านยาเสพติดเพื่อแลกเปลี่ยนพฤติกรรม และความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญ รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติแต่ละชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งชุมชนบ้านคลองสายทองมีความต้องการจะมีความเพิ่มเติมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ชุมชนบ้านคลองสายทองมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยรวมกลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่เครือข่ายป้องกันยาเสพติด และชมรมคนเลื้อเหลือ้ง มีแผนงานโครงการ จัดกีฬาต่อต้านยาเสพติด รณรงค์เผยแพร่การป้องกันยาเสพติด มีเงินสนับสนุนจากอบต. ให้ตำรวจในการป้องกันยาเสพติด เงินสนับสนุนจากอบต. โรงเรียนในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

คนในชุมชนที่เข้าร่วมปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 2-3 เดือน/ครั้ง เจ้าหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะวิธีป้องกันปัญหาเสพติด คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่อบต.อำเภอ คนในชุมชนเคยไปดูงานเรื่องการแก้ไขปัญหาเสพติดในต่างจังหวัด

คนในชุมชนเคยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการรณรงค์ กิจกรรมกีฬา และมีการแจ่งเบาะแสด และเคยร่วมประเมินผลการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด ผลนั้นดีขึ้น คนในชุมชนที่เข้าร่วมป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต. ผู้นำชุมชน

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน

1. ถ้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ให้กู้เงิน
2. ห้ามเป็นกรรมการใด ๆ ทั้งสิ้น

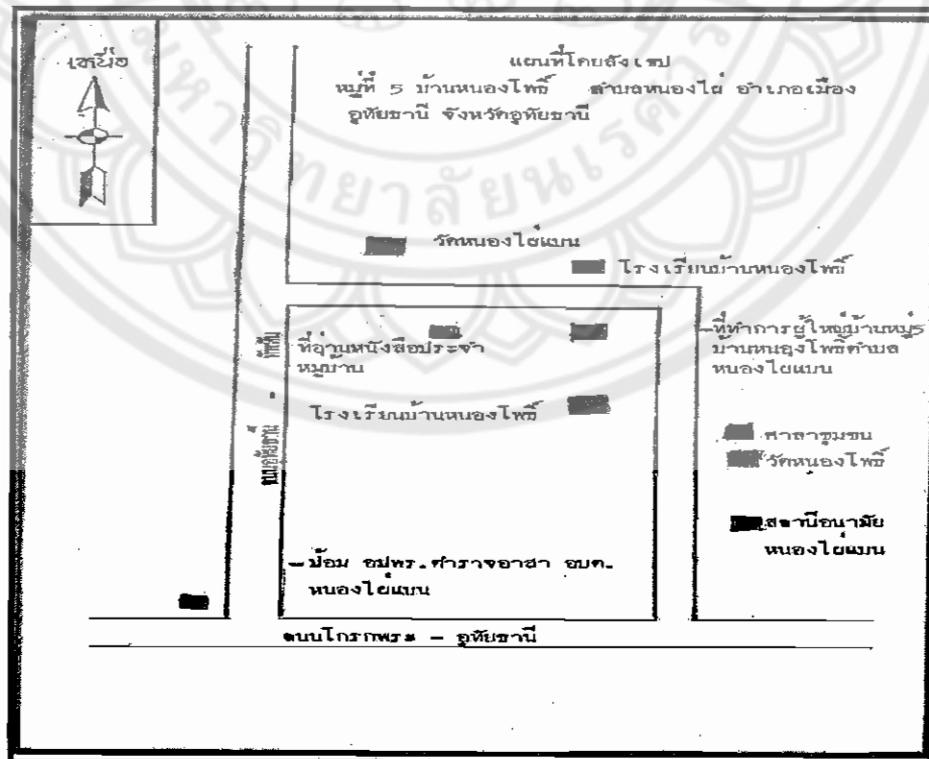
ชุมชนคิดว่าประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง
2. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชนโดยเฉพาะ

วัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด

3. คนในชุมชนวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหา
4. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
5. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของคนในชุมชนเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด

1.1.8 ซึ่ดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัดอุทัยธานี บ้านหนองโพ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองไผ่แบน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านหนองโพ มีครัวเรือนทั้งหมด 87 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งหมด 286 คน ในส่วนของการศึกษานั้น ประชากรส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่นั้นจะอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีจำนวน 50 คน ส่วนคนในหมู่บ้านที่จบการศึกษาแล้วจะไม่ได้ศึกษาต่อส่วนใหญ่จะจบในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ซึ่งมีจำนวน 60 คน ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านหนองโพจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักซึ่งมีถึง 60 ครัวเรือนและบ้านหนองโพยังมีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมผสมผสานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ทฤษฎีใหม่) ซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 2 ครัวเรือน ซึ่งในแต่ละครัวเรือนจะมีรายได้อย่างน้อย 45,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 14

ภาพ 14 แผนที่บ้านหนองโพจังหวัดอุทัยธานีจากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ในส่วนของปัญหายาเสพติดภายในบ้านของหนองบัวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ไม่ปรากฏผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดที่มีอยู่ในปัจจุบันจะเป็นยาเสพติดที่มาจากหมู่บ้านอื่น และเมื่อถ้ามีการเปรียบเทียบการใช้ยาเสพติดกับปีที่ผ่านมาแล้วจะมีจำนวนลดน้อยลง แต่ภายในชุมชนไม่มีปัญหาเสพติดอยู่แล้ว จึงไม่มีเรื่องของการก่อความเดือนร้อนต่อคนในหมู่บ้าน ไม่มีปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น การลักทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาทข่มขู่ ไม่เกิดขึ้น เพราะที่ผ่านมาชุมชนบ้านหนองโพได้มีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่เสมอ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านเข้ามาร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เสมอ จากกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่นั้นจะมีทั้งการจัดฝึกอบรมให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด วรรณคดีเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เช่นการประกาศเสียงตามสาย แผ่นพับ ใบปลิว และยังได้มีการบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติดซึ่งชุมชนบ้านหนองโพได้ส่งคนที่ติดยาเสพติดไปบำบัดผู้ติดยาเสพติดจำนวน 5 คน ด้วยกัน และยังได้มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ฯลฯ แต่กิจกรรมที่ยังขาดอยู่ในการดำเนินกิจกรรมยาเสพติด คือ การดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันยาเสพติด ชุมชนบ้านหนองโพได้มีการมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์โดยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น โดยมีการทำประชาสัมคมร่วมแบบพหุภาคี เมื่อวางแผนแล้วจึงได้ร่วมกันปฏิบัติตามแผนที่วางไว้และได้มีการประเมินผลจากการป้องกันปัญหายาเสพติด ซึ่งผลที่ได้ปฏิบัติตามแผนหรือโครงการค่อนข้างได้ผลดีจากการกำหนดยุทธศาสตร์แล้วก็เป็นเรื่องของการเรียนรู้ของคน ซึ่งชุมชนบ้านหนองโพมีความพยายามในการป้องกันปัญหายาเสพติดภายในชุมชนของตนเอง โดยมีการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และได้วางมาตรการ/แผนงาน/โครงการไว้โดยการสร้างความสามัคคีในชุมชน, มีการแจ้งข่าวเกี่ยวกับยาเสพติดเสมอ ทำป้ายประชาสัมพันธ์ จัดอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด จากการเรียนรู้ของคนมาสู่ด้านการบริหารจัดการโดยคนภายในชุมชนได้เข้าร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ เช่น การคัดเลือกหรือจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เช่น การตั้งคุ้มในหมู่บ้าน เพื่อหาตัวแทนในการดูแลแต่ละคุ้มด้านต่อไปในการเพิ่มขีดความสามารถจะเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมโดยปัจจัยที่กิจกรรมการป้องกันปัญหายาเสพติดจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ คนภายในชุมชนมีการสร้างระบบการรักษาความปลอดภัย และความมุ่งมั่นร่วมกัน และมีการสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เกี่ยวกับยาเสพติดและคอยติดตามพฤติกรรมของคนในชุมชน และมีการปรึกษาหารือกันบ่อย ๆ เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติด และด้านสุดท้ายคือ ด้านการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชนโดยชุมชนบ้าน

หนองโพได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกครั้งที่การประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์ยาเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยมีวิธีป้องกันปัญหายาเสพติดโดยการป้องกันลูกหลานของตนเอง แจกจ่ายแผ่นพับและได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประชุมให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด โดยภายในชุมชนได้มีวิธีการให้พระภิกษุช่วยชี้นำชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านชุมชนบ้านหนองโพ จะเห็นว่าชาวบ้านมีความตระหนักถึงปัญหา ยาเสพติด โดยมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยรวมกลุ่มเป็นอาสาสมัครหมู่บ้าน อสม. เเวรยามในหมู่บ้าน มีการจัดอบรมประชุมประชาชนทุกเดือน คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/เดือน คนในชุมชนใช้วิธีจัดเวรยามหมู่บ้านเป็นวิธีป้องกันปัญหา ยาเสพติด คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพติดที่สถานีตำรวจ หอประชุมหมู่บ้าน

คนในชุมชนเคยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เคยร่วมปฏิบัติการจัดกีฬาต้านยาเสพติด เคยร่วมประเมินผลการป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ผลนั้นดีขึ้น คนในชุมชนที่เข้าร่วมป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต.

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน งดการช่วยเหลือการกั๊ยืม
เงินกองทุน

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหา ยาเสพติด แนะนำให้คำปรึกษาผู้มี
ปัญหา

ชุมชนคิดว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. คนในชุมชนมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหา
2. คนในชุมชนแบ่งบทบาทหน้าที่คอยติดตามพฤติกรรมของตนในชุมชนเพื่อป้องกัน

ปัญหา ยาเสพติด

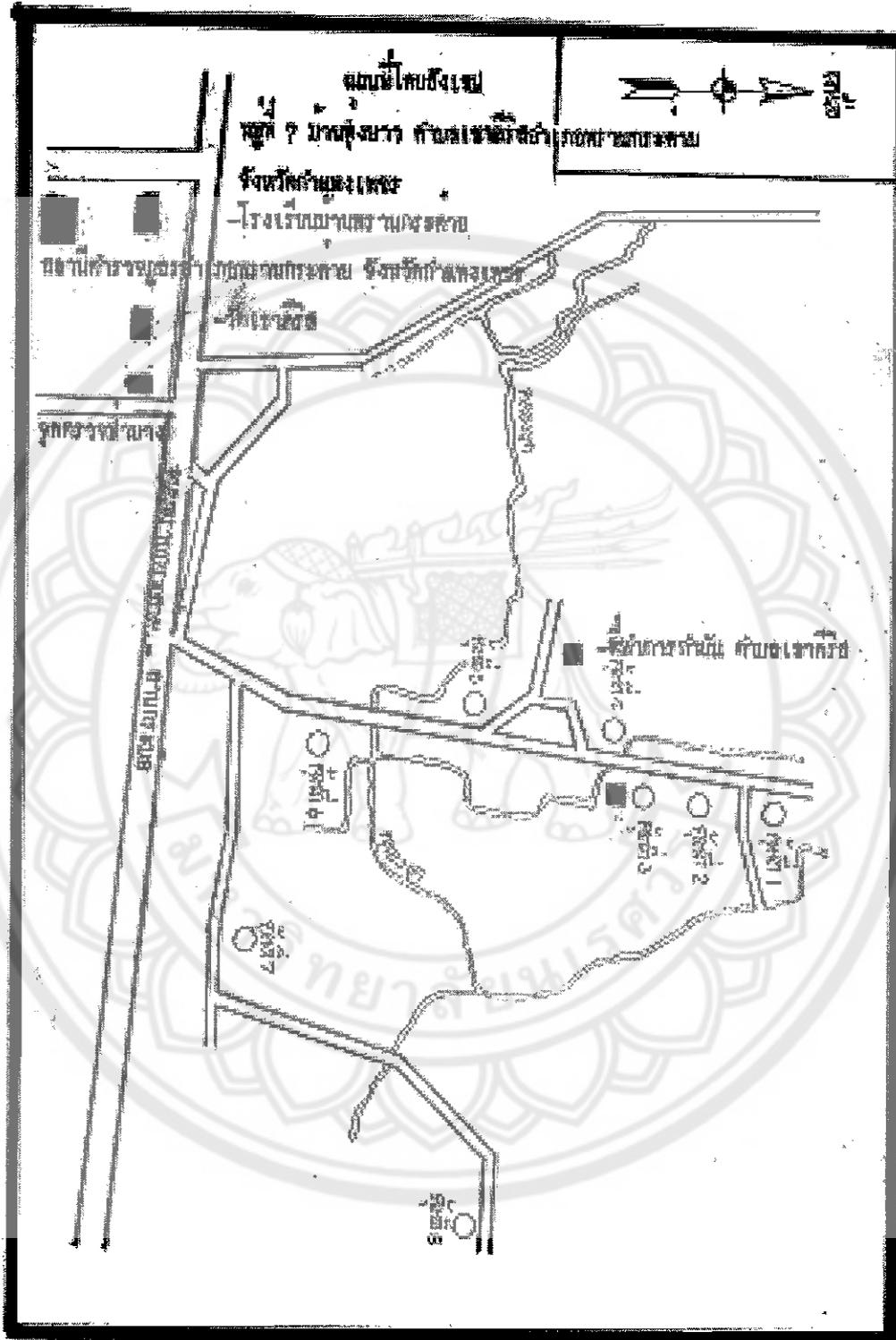
3. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่มองค์กร
4. คนในชุมชนสร้างบรรทัดฐาน กฎ ระเบียบ เข้มงวด เรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
5. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อการปฏิบัติการ

1.1.9 ซีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดจังหวัด

กำแพงเพชร

บ้านทุ่งยาว ตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่ 4 ตำบลเขาศรีศร อำเภอพรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร สภาพทั่วไปของบ้านทุ่งยาวมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 50 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 194 คน การศึกษาของชาวบ้านในส่วนของกำลังศึกษาอยู่นั้น ประชากรส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับก่อน ประถมศึกษา ซึ่งมีจำนวน 20 คนและคนที่ศึกษาจบแล้วแต่ไม่ได้ศึกษาต่อคนส่วนมากจะจบในระดับการศึกษาภาคบังคับ ประชากรส่วนใหญ่จะมีอาชีพเพาะปลูก ซึ่งมีถึง 56 ครัวเรือน ซึ่งได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อปีเท่ากับ 20,000 บาทต่อปี ลักษณะหมู่บ้านแสดงดังภาพ 15

ภาพ 15 แผนที่บ้านทุ่งยาวจังหวัดกำแพงเพชรจากการสำรวจพื้นที่ของผู้วิจัย

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการได้รับการแก้ไขทั้งในระดับของภาครัฐและภาคประชาชน เพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงได้มีการประชุมชนสัมพันธ์ได้เข้าไปกระตุ้นให้ชุมชนตระหนักเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนประชาชนบ้านทุ่งยาวจึงได้ตระหนักเห็นถึงปัญหาเนื่องจากได้เห็นตามสื่อต่าง ๆ และเห็นจากบุคคลที่ใกล้ชิดที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในอดีตบ้านทุ่งยาวได้มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวน 1 คน ในปี 2543 ซึ่งสารเสพติดที่ใช้เป็นประเภทของยาบ้า ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นความเชื่อที่ว่าเมื่อเสพยาติดไปแล้วจะสามารถทำงานได้เพิ่มมากขึ้น โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาเลย ซึ่งยาเสพติดที่ได้มานั้นซื้อมาจากหมู่บ้านอื่น และเมื่อได้เปรียบเทียบการใช้ยาเสพติดในหมู่บ้านกับปีที่ผ่านมานั้นยาเสพติดลดลงหรือว่าหมดไป ซึ่งในปัจจุบันนั้นบ้านทุ่งยาวไม่มีทั้งผู้ค้าและผู้เสพแล้ว ถึงแม้ในอดีตผู้ที่เคยเสพยาก็ไม่ได้ก่อความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านภายในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นลักทรัพย์/ชิงทรัพย์, การกรรโชกทรัพย์ของผู้ที่ติดยาเสพติด, การทำร้ายร่างกายทะเลาะวิวาท หรือสร้างความรำคาญให้กับคนในหมู่บ้าน ก็ไม่ปรากฏพฤติกรรมเหล่านี้ให้เห็น ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมานั้นบ้านทุ่งยาวได้มีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะมีทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันดำเนินกิจกรรม โดยกิจกรรมที่ดำเนินในรอบปีที่ผ่านมานั้นมีทั้งการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดส่งคนในหมู่บ้านไปศึกษาดูงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การดำเนินการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้เข้าบำบัดรักษายาเสพติด และมีการจัดเวทีประชาชนให้มีการนำปัญหามาพูดคุยและช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะมีการจัดเวทีขึ้นทุกวันที่ 7 ของทุกเดือน เป็นต้น

ในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น ในแต่ละชุมชนแต่ละหมู่บ้านก็มีขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาก็แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับบ้านทุ่งยาวว่ามีความสามารถเช่นไรในการจัดการกับปัญหายาเสพติดที่จะไม่ให้เกิดกลับมาภายในชุมชนอีก ซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะดูได้ 5 ด้านด้วยกันคือ 1 ด้านการกำหนดยุทธศาสตร์ 2. การเรียนรู้ของคน 3. การบริหารจัดการ 4.การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน 5. การประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชน ซึ่งบ้านทุ่งยาวได้ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเริ่มตั้งแต่ร่วมกันวางแผนโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเมื่อเริ่มวางแผนแล้วจึงได้ลงมือปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน เมื่อปฏิบัติตามโครงการแล้วจึงมีการร่วมประเมินโดยทัศนคติในชุมชนร่วมกันประเมินโครงการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งผลที่ออกมาจากการทำการประเมินแก้ไขและ

ป้องกันปัญหายาเสพติดดีขึ้นและการเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของคน จากประสบการณ์ของชุมชนบ้านทุ่งยาวในการป้องกันปัญหาเสพติด จะเห็นว่าบ้านทุ่งยาวมีความพยายามจะแก้ไขปัญหาเสพติดเนื่องจากตระหนักถึงปัญหาที่ตามมา โดยมีการรวมกลุ่ม/และจัดองค์การป้องกันปัญหาเสพติด โดยจัดตั้งกลุ่มโดยชื่อว่า กลุ่มพลังแผ่นดิน โดยมีการร่วมกันวางแผน/โครงการในการป้องกันปัญหาเสพติด โดยมีการตั้งกฎกติกาหมู่บ้าน สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนในด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการ โดยคนบ้านทุ่งยาวได้มีโอกาสในการร่วมปฏิบัติการจัดกระบวนการบริหารจัดการโดยการเข้าร่วมประชุมเพื่อแต่งตั้งและคัดสรรคณะกรรมการกลุ่มเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด และเสนอถึงวิธีป้องกันปัญหาเสพติดที่ภายในชุมชนบ้านทุ่งยาวใช้ คือ ให้ดูแลคนภายในครอบครัว , จัดตั้งคุ้ม โดยมีหัวหน้าคุ้มคอยดูแลสอดส่อง และจัดเวรยามประจำหมู่บ้านในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน จากการสัมภาษณ์ถึงวิธีการป้องกันปัญหาเสพติดจะประสบความสำเร็จต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่อง

1. คนในชุมชนต้องมีการสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่ม/องค์กร
2. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ
3. คนภายในชุมชนมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
4. มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนและมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญห และในด้านสุดท้ายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาเสพติด คือการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันของคนในชุมชน จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านบ้านทุ่งยาวชาวบ้านจะร่วมกันคิดโดยมีการประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยคนภายในชุมชนได้หาวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด โดยให้ดูแลและภายในชุมชนบ้านทุ่งยาว มีการตั้งกฎกติกา ระเบียบในการป้องกันปัญหาเสพติด คือ ถ้าบุคคลใดยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะงดการให้กู้เงินกองทุน และภายในชุมชนยังมีวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด คือ การจัดเวรยาม ตั้งจุดตรวจหมู่บ้านและจัดชุด ในหมู่บ้าน เพื่อป้องกันไม่ให้ยาเสพติดกับเข้ามาอีก

ผลการวิจัยพบว่าชุมชนบ้านทุ่งยาวคนในชุมชนได้เคยร่วมวางแผน/โครงการป้องกันแก้ไข ปัญหาเสพติดปี 2543 เคยร่วมปฏิบัติการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด และเคยร่วมประเมินผล ผลการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดดีขึ้น

ชุมชนเคยมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยมีการรวมกลุ่ม เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลุ่มพลังแผ่นดินมีสมาชิก 30 คน ชุมชนมีมาตรการในการป้องกัน ปัญหาเสพติดดังนี้ มีกติกาหมู่บ้าน

ชุมชนเคยร่วมปฏิบัติการในเรื่องการจัดการกลุ่มเสี่ยง ใช้วิธีการ ดูแลคนในครอบครัว
จัดตั้งคุ้มมีหัวหน้าคุ้มคอยสอดส่องดูแล จัดเวรยามหมู่บ้าน

ชุมชนคิดว่าการประสบความสำเร็จในการป้องกันปัญหายาเสพติดขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. คนในชุมชนสร้างเครือข่ายความผูกพันความสามัคคีในรูปกลุ่มองค์กร
2. คนในชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง
3. คนในชุมชนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดต่อเนื่อง เพื่อทราบ

การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4. คนในชุมชนจัดให้มีเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจแก่คนในชุมชน โดยเฉพาะ
วัยรุ่นเรื่องพิษภัยของยาเสพติด

5. คนในชุมชนมีวัตถุประสงค์และความมุ่งมั่นร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

คนในชุมชนที่เข้าร่วมแก้ปัญหา ประชุมอภิปรายถึงสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1 ครั้ง/
เดือน คนในชุมชนใช้วิธีดูแลคนในครอบครัว คนในชุมชนร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับพิษภัยยาเสพ
ติดที่ศาลาเอนกประสงค์คนในชุมชนเคยไปดูงานเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่
เรือนจำจังหวัดกำแพงเพชร

กฎ กติกา ระเบียบในการป้องกันยาเสพติดของชุมชน ถ้ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดงดกู้ยืม
เงินกองทุน

ค่านิยม บรรทัดฐานที่สนับสนุนการป้องกันปัญหาเสพติด ให้ความร่วมมือในการ
ป้องกัน

จากผลการสำรวจชี้วัดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดเบื้องต้น
ด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติด ทั้ง 9 ชุมชน
เขตภาคเหนือตอนล่างข้างต้น ผลการสำรวจสามารถสรุปได้ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการสำรวจขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเบื้องต้นเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

หมู่บ้านในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	บ้านแม่เชียงราย จ. ตาก	บ้านเทพนม จ. สุโขทัย	บ้านหนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้านโคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง-คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านโป่งหว่า จ. เพชรบูรณ์	บ้านคลองสายทอง จ. นครสวรรค์	บ้านหนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้านทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร	รวม
1. ด้านการปรับตัวของชุมชน										
1.1 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน										
1.1.1 คนในชุมชนร่วมกันคิดวิธีป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.1.2 คนในชุมชนร่วมวางแผนงานป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.1.3 คนในชุมชนร่วมกันดำเนินกิจกรรมป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.1.4 คนในชุมชนร่วมประเมินผลงานการป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.1.5 คนในชุมชนมีส่วนร่วมเสนอแนวคิดการป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.1.6 คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.1.7 กลุ่มผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้นที่มีหน้าที่วางแผนและดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9

ตาราง 6 (ต่อ)

หมู่บ้านในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	บ้านแม่เชียงราย จ. ตาก	บ้านเทพนม จ. สุโขทัย	บ้านหนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้านโคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง- คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านโป่งหว่า จ. เพชรบูรณ์	บ้านคลองสายทอง จ. นครสวรรค์	บ้านหนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้านทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร	รวม
1.2 กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน										
1.2.1 คนในชุมชนได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด	✓	✓	✓							3
1.2.2 คนในชุมชนได้ไปศึกษาดูงานการป้องกันยาเสพติด			✓			✓	✓	✓	✓	5
1.2.3 คนในชุมชนมีการแจ้งข่าวสารผู้กระทำผิดสารเสพติดแก่เจ้าหน้าที่		✓	✓							2
1.2.4 คนในชุมชนมีการจัดเวทีนำปัญหามาพูดคุยหาแนวทางป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน	✓		✓							2
1.2.5 คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มพูดคุยถึงปัญหาเสพติดในชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.2.6 คนในชุมชนมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4
1.2.7 คนในชุมชนมีการปรึกษาหารือเพื่อสร้างมาตรการป้องกันปัญหาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
1.2.8 คนในชุมชนมีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาเสพติด	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8

ตาราง 6 (ต่อ)

หมู่บ้านในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	บ้านแม่เชียงราย จ. ตาก	บ้านเทพนม จ. สุโขทัย	บ้านหนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้านโคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง-คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านโป่งหว้า จ. เพชรบูรณ์	บ้านคลองสายทอง จ. นครสวรรค์	บ้านหนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้านทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร	รวม
ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด										
2. ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์										
2.1 คนในชุมชนมีความมุ่งมั่นร่วมกันในการทำให้ชุมชนเป็นชุมชนสีขาวที่ปลอดจากยาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
2.2 คนในชุมชนตระหนักถึงพิษภัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
3. ด้านการบูรณาการการป้องกันปัญหายาเสพติดของชุมชน										
3.1 ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
3.2 ชุมชนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้ได้รับการบำบัดยาเสพติด	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	8
3.3 ชุมชนมีการชักนำ ชักชวนให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัด	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	8
3.4 ชุมชนมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเล่นกีฬา/นันทนาการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
3.5 คนในชุมชนมีการนับถือเป็นพี่น้อง	✓	✓	✓					✓	✓	5

ตาราง 6 (ต่อ)

หมู่บ้านในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	บ้านแม่เชียงราย จ. ตาก	บ้านเทพนม จ. สุโขทัย	บ้านหนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้านโคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง-คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านโป่งหว้า จ. เพชรบูรณ์	บ้านคลองสายทอง จ. นครสวรรค์	บ้านหนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้านทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร	รวม
ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด										
4. ด้านการจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด										
4.1 ในชุมชนมีการเดินเวรยามเพื่อสอดส่องสถานการณ์การเสพ/ค้ายาเสพติด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
4.2 ชุมชนมีกฎ กติกาของชุมชน ทำโทษผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น ดัดสติการู้เงินกองทุนหมู่บ้าน การยึดของวัด การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
5. วัฒนธรรมชุมชน										
5.1 คนในชุมชนเชื่อว่าหากช่วยเหลือเกื้อกูลกันจะช่วยกันแก้ไขปัญหาคได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
5.2 คนในชุมชนคิดว่าครอบครัวอบอุ่น คนในครอบครัวรอบเอาใจใส่สอนตักเตือนกัน จะเป็นวิธีที่ป้องกันปัญหาเสพติดได้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9

ตาราง 6 (ต่อ)

หมู่บ้านในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง	บ้านแม่เรียงราย จ. ดาก	บ้านเทพนม จ. สุโขทัย	บ้านหนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้านโคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง- คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านโป่งหว่า จ. เพชรบูรณ์	บ้านคลอง สายทอง จ. นครสวรรค์	บ้านหนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้านทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร	รวม
ขีดความสามารถของชุมชน ในการป้องกันปัญหาเสพติด										
6. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของ ชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6.1 มีการตั้งคุ่มเพื่อแบ่งพื้นที่ในการสอดส่อง ดูแลในชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6.2 มีการจัดให้มีการเดินเวรยามขึ้นในชุมชน		✓	✓							2
6.3 การรับและส่งข่าวเรื่องการเสพ/การค้ายา เสพติด	✓			✓	✓					3
6.4 มีการสนับสนุนและจัดตั้งวงดนตรีให้แก่ กลุ่มเยาวชนในชุมชน						✓	✓			1
6.5 ชุมชนได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อ ป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดจาก ปปส.						✓	✓			1
6.6 มีการส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพ การจัดหางาน ให้แก่คนในชุมชน										1
รวม	27	26	29	21	23	25	23	24	25	223
ร้อยละ	84.38	81.25	90.63	65.63	71.88	78.13	71.88	75.00	78.13	77.43

จากตาราง 6 ชี้ความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดด้านการปรับตัวของชุมชนในส่วนของความร่วมมือของคนในชุมชน ทั้ง 9 ชุมชนมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ คนในชุมชนร่วมกันคิด วางแผน ดำเนินกิจกรรม ประเมินผลงาน การดำเนินกิจกรรมป้องกันปัญหา ยาเสพติด แต่ก็เห็นว่ากลุ่มผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้นที่มีหน้าที่ในการวางแผนและ ดำเนินการ เรื่องกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน ทั้ง 9 ชุมชน มีความเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ การได้รับการฝึกอบรมเรื่องความรู้พิษภัยของยาเสพติด มีเพียง 3 ชุมชน ได้แก่ บ้านแม่ เชียงราย จังหวัดตาก บ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย และบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก การได้ ไปศึกษาดูงานการป้องกันยาเสพติด มี 5 ชุมชน ได้แก่ บ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก บ้านโป่ง ห้ว จังหวัดเพชรบูรณ์ บ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์ บ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี และบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร การแจ้งข่าวสารผู้กระทำผิดแก่เจ้าหน้าที่มี 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย และบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก การจัดเวทีนำปัญหามาพูดคุย กันเพื่อหาแนวทางป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน มี 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านแม่เชียงราย จังหวัด ตาก และบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก คนในชุมชนมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเสพติด อย่างต่อเนื่องมี 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก บ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย บ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก และบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร การพัฒนาทักษะอย่าง ต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาเสพติด มีในทุกชุมชน ยกเว้นบ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย และ การรวมกลุ่มพูดคุยถึงปัญหาเสพติดของคนในชุมชน และการปรึกษาหารือเพื่อสร้างมาตรการ ป้องกันปัญหาเสพติด มีขึ้นในทุกชุมชน

ชี้ความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดด้านการบรรลุนิติบุคคล โดยคนในชุมชนมีความมุ่งมั่นร่วมกันในการทำให้ชุมชนเป็นชุมชนสีขาวที่ปลอดจากยาเสพติด และคนในชุมชนมีความตระหนักถึงพิษภัยยาเสพติด พบว่ามีทั้ง 9 ชุมชน ส่วนด้านการบูรณาการ การป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน 9 ชุมชน พบว่า ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้ได้รับการบำบัดยาเสพติด มีการชักนำ ชักชวนให้ ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัด มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเล่นกีฬา/นันทนาการ แต่ในส่วนของ การนับถือเป็นพี่น้อง มีเพียง 5 ชุมชน ได้แก่ บ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก บ้านเทพพนม จังหวัด สุโขทัย บ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก บ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี และบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร

ทั้ง 9 ชุมชน มีขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติด ด้านการจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด และด้านวัฒนธรรมชุมชนไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีการเดินเวรยามเพื่อสอดส่องสถานการณ์การเสพ/ค้ายาเสพติด และชุมชนมีกฎกติกาทำโทษผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น ตัดสิทธิการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน การเยี่ยมของวัด การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ภายใต้อาสาสมัครที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันจะช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาได้ รวมทั้งมีความคิดว่า หากคนในชุมชนมีครอบครัวอบอุ่น ครอบครัวมีการเอาใจใส่ สั่งสอน ตักเตือนกัน จะเป็นวิธีที่ป้องกันปัญหาเสพติดได้

ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน ทั้ง 9 ชุมชน มีระบบการตั้งคุ้มเพื่อแบ่งพื้นที่ในการสอดส่องดูแลภายในชุมชน และมีการจัดให้เดินเวรยามขึ้นในชุมชนเหมือนกันทั้ง 9 ชุมชน แต่มีเพียงบ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย และบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก ที่มีการรับและส่งข่าวเรื่องการเสพ/การค้ายาเสพติด ส่วนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุดรธานี บ้านหาดสูงคลองข่อย จังหวัดพิจิตร และบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก มีการสนับสนุนและจัดตั้งวงดนตรีให้แก่กลุ่มเยาวชนในชุมชน และมีเพียงบ้านโป่งหว้า จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดจาก ป.ป.ส. และมีการส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพ การจัดหางานให้แก่คนในชุมชน

การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารวิชาการและงานวิจัย และจากผลการสำรวจเบื้องต้น ผู้วิจัยเทียบเคียงเนื้อหาจนได้สาระสำคัญที่สนับสนุนให้มีการเพิ่มระดับขีดความสามารถ แสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 การเทียบเคียงเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารวิชาการ งานวิจัย และผลการสำรวจเบื้องต้น

ปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาสุขภาพเสียดิจจากเอกสารวิชาการและงานวิจัย	ปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาสุขภาพเสียดิจจากการสำรวจเบื้องต้น	สาระสำคัญที่สนับสนุนให้มีการเพิ่มระดับขีดความสามารถ
<p>ด้านการจูงใจและเห็นเป้าหมายร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างจิตสำนึก - การจูงใจให้คนในชุมชนได้ร่วมมือร่วมใจ - การให้รางวัล สิทธิพิเศษ หรือการยกย่องจากสังคม แก่ผู้ให้ความร่วมมือ - การสร้างเห็นชอบร่วมกันของสมาชิกในหมู่บ้าน ในกาวางแผน การดำเนินงาน/กิจกรรม <p>ด้านการประสานงานและสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน - สร้างความต่อเนื่อง การรับข้อมูลข่าวสาร - การประสานงานเพื่อรับการสนับสนุน งบประมาณจากองค์กรเอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งละแวกคุ้ม - การให้ข้อมูลสื่อสารกันในคุ้ม - การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดแก่เยาวชนและผู้ปกครอง - การจัดการให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดทั้งในและนอกหมู่บ้าน - ประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำ - การบอกกล่าว สื่อข่าวสารเมื่อมีผู้เสพหรือผู้ค้า - การสร้างกฎกติกาหมู่บ้าน - บริหารจัดการงบประมาณด้วยตนเอง - การจัดเวรยาม - ส่งเสริมการเล่นกีฬาในทุกกลุ่มวัย 	<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน - การบรรลุมิติวัตถุประสงค์ - การบูรณาการป้องกันปัญหาสุขภาพเสียดิจ - การจัดการกับความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพเสียดิจ - วัฒนธรรมชุมชน - การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาสุขภาพเสพติดจากเอกสารวิชาการและงานวิจัย	ปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติดจากการสำรวจเบื้องต้น	สาระสำคัญที่สนับสนุนให้มีการเพิ่มระดับขีดความสามารถ
<p>การจัดการของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนงาน - การจัดตั้ง เวิร์กช็อป <p>การแบ่งละแวกคุ้ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างการเรียนรู้ ทักษะ และการแก้ไขปัญหา การเข้าค่าย การศึกษาดูงาน และทำกิจกรรมทาสาธารณร่วมกัน - สร้างอาชีพ เสริมสร้างสัมพันธภาพคนในครอบครัว และชุมชน การสร้างความเข้าใจระหว่างพ่อแม่ และลูก - การพัฒนาทักษะด้านการกีฬาแก่เยาวชน - การให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนที่ต้องการ - การสนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมของเยาวชนอย่างต่อเนื่อง - การสรุปบทเรียนที่ได้จากการทำงานแต่ละครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งอาสาสมัครคอยสอดส่องพฤติกรรมคนในครอบครัว - สร้างความศรัทธาจากตัวผู้นำ ดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดี - การสร้างสัมพันธภาพของผู้นำกับประชาชนทุกกลุ่มวัย - ให้โอกาสผู้เสพในการสร้างอาชีพหลังบำบัดแล้ว - มีกลุ่มเฉพาะในการป้องกันปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน - การประสานงานระหว่างกลุ่มองค์กร - การสร้างความมุ่งมั่นในเป้าหมายเดียวกัน - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากภายนอกหมู่บ้าน - การประสานงานระหว่างกลุ่มองค์กร 	

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติดจากเอกสารวิชาการและงานวิจัย	ปัจจัยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติดจากการสำรวจเบื้องต้น	สาระสำคัญที่สนับสนุนให้มีการเพิ่มระดับขีดความสามารถ
<ul style="list-style-type: none"> - การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วม - สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน - ทำกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้าน - สร้างกฎ กติกาในชุมชน - การมีส่วนร่วมจากการจัดเวทีชาวบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน 	

1.2 ผลการสำรวจระดับขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดรอบที่ 2

การสำรวจขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชนเขตภาคเหนือตอนล่าง รอบที่ 2 จำนวน 9 ชุมชน โดยมีสมาชิกกลุ่ม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน จำนวน 315 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ ลักษณะกลุ่มตัวอย่างแสดงดังตาราง 8-14

ตาราง 8 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและกลุ่มอายุ

อายุ (ปี)	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุตรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
16-20	0	0	2	3	2	0	0	2	3	12	3.81
21-30	3	5	1	4	7	5	1	2	7	35	11.11
31-40	10	7	6	10	9	11	6	4	8	71	22.54
41-50	8	15	16	7	7	14	9	6	4	86	27.30
51-60	9	7	7	7	3	9	13	7	5	67	21.27
61-70	2	5	2	1	6	2	6	5	1	30	9.52
71-80	0	4	1	0	0	0	4	3	0	12	3.81
81-84	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0.63
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

ตาราง 9 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและเพศ

เพศ	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุตรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
ชาย	22	34	31	15	19	27	29	16	22	215	68.25
หญิง	10	9	4	17	15	14	12	13	6	100	31.75
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

ตาราง 10 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุตรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
โสด	2	2	2	4	8	2	2	4	5	31	9.84
สมรส	26	36	33	26	24	35	34	17	21	252	80.00
หม้าย	3	5	0	2	2	4	5	7	2	30	9.52
หย่าร้าง	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0.63
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

ตาราง 11 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุตรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
ไม่ได้เรียน	1	0	0	1	0	0	1	0	0	3	0.95
ประถม	26	42	32	21	24	31	33	23	18	250	79.37
มัธยม	3	1	3	10	10	8	7	6	6	54	17.14
ปวส.	1	0	0	0	0	2	0	0	3	6	1.90
ปริญญาตรี	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0.63
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

ตาราง 12 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและอาชีพ

อาชีพ	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุดรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
ทำนา	20	25	5	7	26	35	27	14	17	176	55.87
รับจ้าง ทั่วไป	7	10	2	15	2	2	8	6	4	56	17.78
ค้าขาย	5	0	0	3	3	3	2	5	2	23	7.30
ทำสวน/ ทำไร่	0	5	24	1	0	1	0	0	1	32	10.16
ลูกจ้าง	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0.63
อื่นๆ	0	3	4	6	2	0	4	4	3	26	8.25
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

หมายเหตุ   อื่นๆ หมายถึง อาชีพ แม่บ้าน นักเรียน และอยู่บ้านเฉยๆ

ตาราง 13 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและความเพียงพอของรายได้

ความ เพียงพอ ของรายได้	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุตรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
เพียงพอ	3	7	6	7	17	8	15	8	5	76	24.13
ไม่เพียงพอ	29	36	29	25	17	33	26	21	23	239	75.87
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

ตาราง 14 ลักษณะกลุ่มเป้าหมายจาก 9 ชุมชนเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน

ระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ ในหมู่บ้าน	จำนวนกลุ่มเป้าหมายแยกตามจังหวัด (คน)										ร้อยละ
	ตาก	สุโขทัย	พิษณุโลก	อุตรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์	นครสวรรค์	อุทัยธานี	กำแพงเพชร	รวม	
4-10	0	6	0	6	1	3	4	1	0	21	6.67
11-20	5	6	3	8	4	3	0	5	8	42	13.33
21-30	14	5	7	5	7	10	1	7	12	68	21.59
31-40	13	5	7	6	8	10	8	4	6	67	21.27
41-50	0	12	14	5	5	9	8	6	2	61	19.37
51-60	0	6	3	1	3	4	9	5	0	31	9.84
61-70	0	2	0	1	6	2	5	0	0	16	5.08
71-80	0	1	1	0	0	0	4	1	0	7	2.22
81-84	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0.63
รวม	32	43	35	32	34	41	41	29	28	315	100

จากตาราง 8 พบว่า อายุของกลุ่มเป้าหมายในชุมชนบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 31.25 อายุต่ำสุด 21 ปี และมีอายุสูงสุด 64 ปี ชุมชนบ้านเทพนวม จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41 – 50 ปี ร้อยละ 34.88 อายุต่ำสุด 27 ปี และมีอายุสูงสุด 77 ปี ชุมชนบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41 - 50 ปี ร้อยละ 45.71 อายุต่ำสุด 18 ปี และมีอายุสูงสุด 72 ปี ชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี ร้อยละ 31.25 อายุต่ำสุด 16 ปี และมีอายุสูงสุด 69 ปี ชุมชนบ้านคลองข่อย จังหวัดพิจิตร ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี ร้อยละ 26.47 อายุต่ำสุด 17 ปี และมีอายุสูงสุด 65 ปี ชุมชนบ้านโป่งหว้า จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41 - 50 ปี ร้อยละ 34.15 อายุต่ำสุด 24 ปี และมีอายุสูงสุด 61 ปี ชุมชนบ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 51 - 60 ปี ร้อยละ 31.70 อายุต่ำสุด 29 ปี และมีอายุสูงสุด 84 ปี ชุมชนบ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 51 - 60 ปี ร้อยละ 24.14 อายุต่ำสุด 16 ปี และมีอายุสูงสุด 77 ปี ชุมชนบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี ร้อยละ 28.57 อายุต่ำสุด 19 ปี และมีอายุสูงสุด 64 ปี กลุ่มเป้าหมายจากทั้ง 9 ชุมชน ในจำนวนทั้งสิ้น 315 คน มีอายุอยู่ในช่วง 16 - 84 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 27.30

ตาราง 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของทุกพื้นที่เป้าหมายเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ยกเว้นชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงถึง ร้อยละ 53.12 และเมื่อพิจารณาทั้ง 9 ชุมชนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.25

ตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างในทุกชุมชนทั้ง 9 ชุมชนมีสถานภาพสมรสคู่ และจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 315 คน มีสถานภาพสมรสคู่ถึง ร้อยละ 80

ตาราง 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกพื้นที่เป้าหมายจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา มีเพียง 3 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก ชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ และชุมชนบ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์ ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เรียน แห่งละ 1 คน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก และชุมชนบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี แห่งละ 1 คน โดยภาพรวมทั้ง 9 ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ถึงร้อยละ 79.37

ตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชน 7 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก ชุมชนบ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย ชุมชนบ้านคลองข่อย จังหวัดพิจิตร ชุมชนบ้านโป่งหว้า จังหวัดเพชรบูรณ์ ชุมชนบ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์ ชุมชนบ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี และชุมชนบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร มีอาชีพทำนา แต่ในชุมชนบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำสวน/ทำไร่ ชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่โดยภาพรวมทั้ง 9 ชุมชน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ร้อยละ 55.87

ตาราง 13 พบว่า เกือบทุกชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีรายได้เพียงพอ ยกเว้น ชุมชนบ้านคลองข่อย จังหวัดพิจิตร ที่กลุ่มตัวอย่าง มีรายได้เพียงพอถึงร้อยละ 50 แต่โดยภาพรวมมีรายได้ไม่เพียงพอร้อยละ 75.87

และจากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 21-30 ปี ร้อยละ 43.75 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 15 ปี และมากที่สุด 40 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 41 - 50 ปี ร้อยละ 27.91 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 4 ปี และ มากสุด 71 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 41 - 50 ปี ร้อยละ 40 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 18 ปี และ มากสุด 72 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 11 - 20 ปี ร้อยละ 25 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 4 ปี และมากที่สุด 69 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านคลองข่อย จังหวัดพิจิตร อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 31 - 40 ปี ร้อยละ 23.53 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 9 ปี และ มากสุด 65 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านโป่งหว้า จังหวัดเพชรบูรณ์ อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 21 - 30 ปี และ 31 - 40 ปี ร้อยละ 24.39 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 5 ปี และ มากสุด 61 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์ อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 51-60 ปี ร้อยละ 21.95 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 4 ปี และ มากสุด 84 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 21 - 30 ปี ร้อยละ 24.14 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 8 ปี และ มากสุด 77 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วงระยะเวลา 21 - 30 ปี ร้อยละ 42.86 ระยะเวลาอาศัยน้อยสุด 15 ปี และ มากสุด 60 ปี โดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 315 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านในระยะเวลา 21 - 30 ปี ร้อยละ 21.59

การสำรวจขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติดของชุมชน รอบที่ 2 ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยแยกแต่ละชุมชน ดังตาราง 15 - 23

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านแม่เชียงราย หมู่ 7 ตำบลยกบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปรผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.22	0.22	ปานกลาง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	4.07	0.28	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	4.12	0.43	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	4.00	0.28	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.10	0.30	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	4.39	0.27	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบ ของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.58	0.23	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด(จำนวน 6 ข้อ)	4.09	0.27	สูง
รวม	3.95	0.15	สูง

จากตาราง 15 ขีดความสามารถของชุมชนบ้านแม่เชียงรายในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D เท่ากับ 0.15) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.39 (S.D เท่ากับ 0.27) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 (S.D เท่ากับ 0.22)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ชี้วัดความสามารถของ
ชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านเทพพนม หมู่ 5
ตำบลทุ่งเสลี่ยม อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.51	0.16	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	4.39	0.30	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	4.62	0.48	สูงมาก
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหา เสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	4.15	0.38	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.59	0.53	สูงมาก
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	4.60	0.55	สูงมาก
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็น ระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.96	0.36	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด(จำนวน 6 ข้อ)	4.40	0.27	สูง
รวม	4.28	0.25	สูง

จากตาราง 16 ชี้วัดความสามารถของชุมชนบ้านเทพพนมในการป้องกันปัญหาเสพติด
ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 (S.D เท่ากับ 0.25)
องค์ประกอบด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.62 (S.D เท่ากับ 0.48) จัดอยู่ใน
ระดับที่สูงมากองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.51 (S.D เท่ากับ 0.16) แต่ก็ยังจัดอยู่ในระดับสูง

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ชี้ความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสฟติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านหนองบัว หมู่ 7 ตำบลหนองบัว อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.56	0.19	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	4.08	0.23	สูง
3. การบรรลุมิติวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.72	0.42	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสฟติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	3.82	0.46	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสฟติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.17	0.54	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	3.84	0.35	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.80	0.36	สูง
8. สภาพปัญหาเสฟติด (จำนวน 6 ข้อ)	3.99	0.38	สูง
รวม	3.87	0.22	สูง

จากตาราง 17 ชี้ความสามารถของชุมชนบ้านหนองบัวในการป้องกันปัญหาเสฟติด ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D เท่ากับ 0.22) องค์ประกอบด้านการจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสฟติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.17 (S.D เท่ากับ 0.54) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (S.D เท่ากับ 0.19) แต่ก็ยังจัดอยู่ในระดับสูง

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านโคกหม้อ หมู่ 5 ตำบลท่ามะเฟือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.49	0.24	ปานกลาง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.53	0.74	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.70	0.70	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	3.73	0.67	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	3.57	0.74	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	3.45	0.87	ปานกลาง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.58	0.49	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด (จำนวน 6 ข้อ)	3.54	0.52	สูง
รวม	3.57	0.34	สูง

จากตาราง 18 ขีดความสามารถของชุมชนบ้านโคกหม้อในการป้องกันปัญหาเสพติดในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 (S.D เท่ากับ 0.34) องค์ประกอบด้านการบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.73 (S.D เท่ากับ 0.67) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 (S.D เท่ากับ 0.19) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านคลองข่อย หมู่ 5 ตำบลบางลาย กิ่งอำเภอปึงนาราง จังหวัดพิจิตร แยกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปรผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.64	0.16	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.92	0.37	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.91	0.35	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหา เสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	3.97	0.34	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	3.92	0.62	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	3.80	0.32	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็น ระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.49	0.30	ปานกลาง
8. สภาพปัญหาเสพติด (จำนวน 6 ข้อ)	4.38	0.21	สูง
รวม	3.88	0.19	สูง

จากตาราง 19 ขีดความสามารถของชุมชนบ้านคลองข่อยในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (S.D เท่ากับ 0.19) องค์ประกอบด้านสภาพปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.38 (S.D เท่ากับ 0.21) ซึ่งหมายถึง สถานการณ์ปัญหาเสพติดอยู่ในระดับดี องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการตนเองอย่างเป็น ระบบของชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 (S.D เท่ากับ 0.30) อยู่ในระดับปาน กลาง

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ในการสำรวจรอบสอง บ้านโป่งหว้า หมู่ 4 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.64	0.15	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.70	0.42	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.85	0.40	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาอาชญากรรมของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	4.00	0.29	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม (จำนวน 2 ข้อ)	4.00	0.33	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	3.85	0.47	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.90	0.37	สูง
8. สภาพปัญหาอาชญากรรม (จำนวน 6 ข้อ)	4.43	0.39	สูง
รวม	3.92	0.18	สูง

จากตาราง 20 ขีดความสามารถของชุมชนบ้านโป่งหว้าในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (S.D เท่ากับ 0.18) องค์ประกอบด้านสภาพปัญหาอาชญากรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.43 (S.D เท่ากับ 0.39) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมอยู่ในระดับดี องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 (S.D เท่ากับ 0.15) แต่ก็จัดอยู่ในระดับสูง และทุกองค์ประกอบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ชี้วัดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านคลองสายทอง หมู่ 3 ตำบลเขาชนกัน อำเภอแม่वंก จัหวัดนครสวรรค์ แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.69	0.15	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.83	0.49	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.79	0.75	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหา เสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	4.05	0.30	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.23	0.52	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	4.28	0.60	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็น ระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.61	0.34	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด (จำนวน 6 ข้อ)	4.35	0.37	สูง
รวม	3.98	0.24	สูง

จากตาราง 21 ชี้วัดความสามารถของชุมชนบ้านคลองสายทอง ในการป้องกันปัญหาเสพติดในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D เท่ากับ 0.24) องค์ประกอบด้านสภาพปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.35 (S.D เท่ากับ 0.37) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ปัญหาเสพติดอยู่ในระดับดี องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการตนเอง

อย่างเป็นระบบของชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 (S.D เท่ากับ 0.34) แต่ก็จัดอยู่ในระดับสูง และทุกองค์ประกอบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านหนองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองไผ่แบน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.66	0.18	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.77	0.31	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.63	0.58	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	4.10	0.27	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.03	0.18	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	3.98	0.28	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.82	0.30	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด (จำนวน 6 ข้อ)	4.68	0.27	สูงมาก
รวม	3.96	0.09	สูง

จากตาราง 22 ขีดความสามารถของชุมชนบ้านหนองโพธิ์ ในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D เท่ากับ 0.09) องค์ประกอบด้านสภาพปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.68 (S.D เท่ากับ 0.27) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ปัญหาเสพติดอยู่ในระดับดีมาก องค์ประกอบด้าน

การบรรลุนิติบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 (S.D เท่ากับ 0.58) แต่ก้จัดอยู่ในระดับสูง และทุกองค์ประกอบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง บ้านทุ่งยาว หมู่ 7 ตำบลเขาคีรีส อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.55	0.19	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.91	0.26	สูง
3. การบรรลุนิติบุคคล (จำนวน 2 ข้อ)	3.76	0.31	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	4.05	0.24	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.00	0.38	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	4.14	0.35	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.97	0.34	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด (จำนวน 6 ข้อ)	4.21	0.28	สูง
รวม	3.95	0.11	สูง

จากตาราง 23 ขีดความสามารถของชุมชนบ้านทุ่งยาวในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D เท่ากับ 0.11) องค์ประกอบด้านสภาพปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.21 (S.D เท่ากับ 0.28) ซึ่งหมายถึงสถานการณ์ปัญหาเสพติดอยู่ในระดับดี องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.55 (S.D เท่ากับ 0.19) แต่ก็จัดอยู่ในระดับสูง และทุกองค์ประกอบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ในภาพรวมของทั้ง 9 ชุมชน มีระดับขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสพติด แสดงดังตาราง 24 และ 25

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง ภาพรวม 9 ชุมชน แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย เลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การ แปรผล
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (จำนวน 7 ข้อ)	3.56	0.22	สูง
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (จำนวน 8 ข้อ)	3.92	0.47	สูง
3. การบรรลุวัตถุประสงค์ (จำนวน 2 ข้อ)	3.92	0.60	สูง
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน (จำนวน 5 ข้อ)	3.99	0.39	สูง
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด (จำนวน 2 ข้อ)	4.09	0.55	สูง
6. วัฒนธรรมชุมชน (จำนวน 2 ข้อ)	4.05	0.59	สูง
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็น ระบบของชุมชน (จำนวน 6 ข้อ)	3.75	0.39	สูง
8. สภาพปัญหาเสพติด(จำนวน 6 ข้อ)	4.24	0.46	สูง
รวม	3.94	0.27	สูง

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ระดับขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง ภาพรวม 9 จังหวัด แยกตามรายพื้นที่

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
บ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก	3.95	0.15	สูง
บ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย	4.28	0.25	สูง
บ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก	3.87	0.20	สูง
บ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์	3.57	0.34	สูง
บ้านคลองข่อย จังหวัดพิจิตร	3.88	0.19	สูง
บ้านโป่งหว้า จังหวัดเพชรบูรณ์	3.92	0.18	สูง
บ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์	3.98	0.24	สูง
บ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี	3.96	0.09	สูง
บ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร	3.95	0.11	สูง
รวม	3.94	0.27	สูง

ตาราง 24 พบว่าขีดความสามารถของชุมชนทั้ง 9 ชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบสอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D เท่ากับ 0.27) องค์ประกอบด้านสภาพปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.24 (S.D เท่ากับ 0.46) ซึ่งหมายถึงถึงสถานการณ์ปัญหาเสพติดอยู่ในระดับดี องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.56 (S.D เท่ากับ 0.22) แต่ก็จัดอยู่ในระดับสูง และทุกองค์ประกอบค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

และจากตาราง 25 พบว่า ขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสพติดของทุกชุมชน จากการสำรวจรอบสอง อยู่ในระดับสูง ชุมชนบ้านเทพพนม จังหวัดสุโขทัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.28 (S.D เท่ากับ 0.25) ชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.57 (S.D เท่ากับ 0.34)

เมื่อผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจรอบที่ 2 ดังกล่าวข้างต้นมาทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถดังต่อไปนี้ คือ 1) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 2) กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน 3) การบรรลุวัตถุประสงค์ 4) การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน 5) การจัดการความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด 6) วัฒนธรรมชุมชน และ 7) การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน กับขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression) โดยกำหนดให้ ขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด เป็นตัวแปรตาม ซึ่งแทนด้วยค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสำรวจในสภาวะปัญหาเสพติด และปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถ 7 ข้อ ข้างต้นเป็นตัวแปรอิสระ ได้ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น คือ ปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถทั้ง 7 ข้อ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสภาวะปัญหาเสพติดได้ ร้อยละ 52 ($R^2 = .52$) และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(F-test) แสดงดังตาราง 26

ตาราง 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เมื่อมีองค์ประกอบของปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถ 7 องค์ประกอบเป็นตัวแปรอิสระ และ สภาวะปัญหาเสพติด เป็นตัวแปรตาม

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
1 Regression	34.67	7	4.953	47.419	.000*
Residual	32.06	307	0.104		
Total	66.73	314			

* p < .05

จากตาราง 26 พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถอย่างน้อย 1 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับสภาวะปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญ ($F=47.419$, $Sig < .05$) ผู้วิจัยจึงทดสอบต่อไปว่าเป็นองค์ประกอบใด ใน 7 องค์ประกอบนี้ที่สัมพันธ์กับสภาวะปัญหาเสพติด ผลพบดังตาราง 27

ตาราง 27 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือสภาพปัญหาเสพติด กับ ตัวแปรต้น คือ องค์ประกอบของปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถ 7 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig
	B	Std. Error	Beta		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	0.314	0.088	0.154	3.58	0.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	0.432	0.052	0.496	8.33	0.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	0.104	0.040	0.148	2.57	0.010*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน	-0.074	0.052	-0.064	-1.41	0.159
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	0.089	0.045	0.109	1.97	0.049*
6. วัฒนธรรมชุมชน	0.065	0.044	0.087	1.48	0.139
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	-0.003	0.051	-0.002	-0.05	0.960

* $p < .05$

จากตาราง 27 พบว่า กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การบรรลุวัตถุประสงค์ และการจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด มีความสัมพันธ์กับสภาพปัญหาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ โดย กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนมีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การบรรลุวัตถุประสงค์

และการจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ตามลำดับ(Beta = .496, .154, .148, .109; Sig < .05)

จากผลการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดได้ดีที่สุด

ตอนที่ 2 การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดเชิงบูรณาการ

ผลจากการศึกษาเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในชุมชนปรากฏมีแนวทางการป้องกันปัญหา ยาเสพติดใน 2 ระดับ คือ ระดับชุมชน/หมู่บ้าน และระดับเครือข่าย ในระดับชุมชนแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็น องค์กรชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มเยาวชน และประชาชน ในการสัมภาษณ์ได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายเน้นไปที่กลุ่มเยาวชน และประชาชน ในส่วนผู้นำชุมชนจะเป็นผู้บริหารจัดการ แนวทางป้องกันมุ่งแต่ระดับชุมชนเท่านั้น สำหรับการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดเชิงบูรณาการ ทั้งจากเอกสารวิชาการ งานวิจัย และการสำรวจรอบที่สองนำมาเทียบเคียงได้ดังตาราง 28

ตาราง 28 การสังเคราะห์กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดเชิงบูรณาการ

กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถจากเอกสารวิชาการและงานวิจัย	การเพิ่มขีดความสามารถจากการสำรวจพื้นที่เป้าหมายรอบที่ 2	การประมวลเทคนิคที่เพิ่มระดับขีดความสามารถ
<p>ด้านการจูงใจและเห็นเป้าหมายร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างจิตสำนึก - การจูงใจให้คนในชุมชนได้ร่วมมือร่วมใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในระดับสูง - คนในชุมชนมีกระบวนการเรียนรู้ในระดับสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม - การจูงใจให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม - การเสริมแรงเมื่อมีความร่วมมือ

ตาราง 28 (ต่อ)

กระบวนการเพิ่มขีด ความสามารถจากเอกสาร วิชาการและงานวิจัย	การเพิ่มขีดความสามารถ จากการสำรวจพื้นที่ เป้าหมายรอบที่ 2	การประมวลเทคนิคที่ เพิ่มระดับขีด ความสามารถ
<ul style="list-style-type: none"> - การให้รางวัล สิทธิพิเศษ หรือการยกย่องจากสังคม แก่ ผู้ให้ความร่วมมือ - การสร้างเห็นชอบร่วมกัน ของสมาชิกในหมู่บ้าน ในกา วางแผน การดำเนินงาน/กิจกรรม ด้านการประสานงานและ สื่อสาร - การประสานงานกับ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน - สร้างความต่อเนื่อง การรับ ข้อมูลข่าวสาร - การประสานงานเพื่อรับการ สนับสนุน งบประมาณจากองค์กร เอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ การจัดการของชุมชนในการ ป้องกันยาเสพติด - การวางแผนงาน - การจัดตั้ง เวรยาม การแบ่ง - ละแวกคุ้ม - สร้างการเรียนรู้ ทักษะ และ การแก้ไขปัญหา การเข้าค่าย การศึกษาดูงาน และทำกิจกรรม สาธารณร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - คนในชุมชนมีแรงจูงใจร่วม ในการป้องกันปัญหาเสพ ติดอยู่ในระดับสูง - คนในชุมชนมีการบูรณา การการป้องกันปัญหา เสพติดของชุมชนอยู่ใน ระดับสูง - คนในชุมชนมีการจัดการ ความตึงเครียดของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาเสพติด ใน ระดับสูง - คนในชุมชนมีการใช้ วัฒนธรรมชุมชนในระดับสูง - ชุมชนมีการบริหารจัดการ ตนเองอย่างเป็นระบบใน ระดับที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารเพื่อมวลชน - การทำงานเป็นกลุ่ม และการประสานงาน - การศึกษาดูงาน - การบริหารคน บริหารงานบริหารเงิน - การสร้างกฎกติกา หมู่บ้าน - การใช้ข้อมูลข่าวสารให้ เกิดประโยชน์สูงสุด - การเข้าถึงใจคนแต่ละ วัย - การสรุปบทเรียน - การจำแนกผู้มี พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด - กระบวนการวางแผน และเขียนโครงการ

ตาราง 28 (ต่อ)

กระบวนการเพิ่มขีด ความสามารถจากเอกสาร วิชาการและงานวิจัย	การเพิ่มขีดความสามารถ จากการสำรวจพื้นที่ เป้าหมายรอบที่ 2	การประมวลเทคนิคที่เพิ่ม ระดับขีดความสามารถ
<ul style="list-style-type: none"> - สร้างอาชีพ เสริมสร้าง สัมพันธภาพคนในครอบครัวและ ชุมชน การสร้างความเข้าใจ ระหว่างพ่อแม่ และลูก - การพัฒนาทักษะด้านการ กีฬาแก่เยาวชน - การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ เยาวชนที่ต้องการ - การสนับสนุนงบประมาณใน กิจกรรมของเยาวชนอย่าง ต่อเนื่อง - การสรุปบทเรียนที่ได้จากการ ทำงานแต่ละครั้ง - การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วม - สร้างการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการพัฒนาชุมชน - ทำกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้าน - สร้างกฎ กติกาในชุมชน - การมีส่วนร่วมจากการจัดเวที ชาวบ้าน 		

จากการประมวลเทคนิคการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหายาเสพติดสำหรับ
ชุมชนจากเอกสารวิชาการ งานวิจัย และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจรอบที่ 2 แล้ว ได้ 13
กระบวนการ ได้แก่

1. กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และจูงใจให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม
2. กระบวนการเสริมแรงเมื่อมีความร่วมมือ
3. กระบวนการสื่อสารเพื่อมวลชน
4. กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม และการประสานงาน
5. กระบวนการศึกษาดูงาน
6. กระบวนการบริหารคน บริหารงาน บริหารเงิน
7. กระบวนการสร้างกฎกติกาหมู่บ้าน
8. กระบวนการใช้ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประโยชน์สูงสุด
9. กระบวนการเข้าถึงใจคนแต่ละวัย
10. การสร้างอาชีพเสริมสร้างสัมพันธภาพคนในครอบครัว
11. กระบวนการสรุปบทเรียน
12. กระบวนการจำแนกผู้มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
13. กระบวนการวางแผนและเขียนโครงการ

จาก 13 กระบวนการข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในชุมชนเป้าหมายที่จะศึกษาโดยพิจารณาเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นเพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละชุมชน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำกระบวนการเหล่านี้เสนอต่อเวทีประชาคมของหมู่บ้าน ทั้ง 9 ชุมชน ผลการนำเสนอในเวทีประชาคมสรุปได้ดังตาราง 29

ตาราง 29 สรุปผลการนำเสนอกระบวนการเพิ่มระดับขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในเวทีประชาคมของหมู่บ้านเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ชุมชน กระบวนการเพิ่ม ระดับขีดความสามารถของชุมชน ในการป้องกันปัญหายาเสพติด	บ้าน แม่เชียงราย จ. ตาก	บ้าน เทพนม จ. สุโขทัย	บ้าน หนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้าน โคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง- คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านเป็งห้ว จ. เพชรบูรณ์	บ้าน คลองสาย ทอง จ. นครสวรรค์	บ้าน หนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้าน ทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร
1. กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และจูงใจให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. กระบวนการเสริมแรงเมื่อมีความร่วมมือ									
3. กระบวนการสื่อสารเพื่อมวลชน	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม และการประสานงาน	✓			✓	✓				
5. กระบวนการศึกษาดูงาน	✓	✓		✓	✓				
6. กระบวนการบริหารคน บริหารงาน บริหารเงิน									
7. กระบวนการสร้างกฎกติกาหมู่บ้าน									
8. กระบวนการใช้ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประโยชน์สูงสุด									
9. กระบวนการเข้าถึงใจคนแต่ละวัย		✓							
10. การสร้างอาชีพเสริมสร้างสัมพันธภาพคนในครอบครัว		✓							

ตาราง 29 (ต่อ)

ชุมชน ระดับขีดความสามารถของชุมชน ในการป้องกันปัญหาเสพติด	บ้าน แม่เชียงราย จ. ตาก	บ้าน เทพนม จ. สุโขทัย	บ้าน หนองบัว จ. พิษณุโลก	บ้าน โคกหม้อ จ. อุตรดิตถ์	บ้านหาดสูง- คลองข่อย จ. พิจิตร	บ้านโป่งหว่า จ. เพชรบูรณ์	บ้าน คลองสาย ทอง จ. นครสวรรค์	บ้าน หนองโพธิ์ จ. อุทัยธานี	บ้าน ทุ่งยาว จ. กำแพงเพชร
11. กระบวนการสรุปทเรียน									
12. กระบวนการจำแนกผู้มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยา เสพติด									
13. กระบวนการวางแผนและเขียนโครงการ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ ✓ หมายถึง กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสพติดที่ชุมชนอยากให้เกิดขึ้น

จากตาราง 29 พบว่ากระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และจูงใจให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม กระบวนการสื่อสารเพื่อมวลชน และกระบวนการวางแผนและเขียนโครงการ มีจำนวนความต้องการมากที่สุดถึง 8 ชุมชน ส่วนกระบวนการศึกษาดูงาน กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม และการประสานงาน กระบวนการเข้าถึงใจคนแต่ละข้อ และกระบวนการสร้างอาชีพ เสริมสร้างสัมพันธภาพคนในครอบครัว เป็นกระบวนการที่ชุมชนมีความต้องการให้เกิดขึ้น คิดเป็นจำนวน 4 ชุมชน 3 ชุมชน และ 1 ชุมชน ตามลำดับ

การนำเสนอเวทีประชาคมที่ได้ผลดังกล่าว ประกอบกับการตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน และเพื่อเป็นการตรวจสอบผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน ด้วยวิธีการทางสถิติ ที่พบว่าด้านกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดได้ดีที่สุด ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบกระบวนการเพิ่มระดับขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันยาเสพติดเชิงบูรณาการ ในรูปของการอบรม และการศึกษาดูงาน กับชุมชนเป้าหมาย ดังตารางการฝึกอบรม (ภาคผนวก ง) โดยมีผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มผู้นำชุมชน สมาชิกกลุ่มในชุมชน และประชาชนผู้สนใจ จำนวน 50 คน ใช้เวลาอบรมชุมชนละ 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยสำรวจขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน รอบที่ 3 ผลการสำรวจรอบ 2 นำมาเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบ 3 ดังตาราง 30 - 40

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านแม่เชียงราย หมู่ 7 ตำบลยกบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก แยกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1.การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	32	3.22	0.22	4.20	0.42	13.01	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	32	4.07	0.28	4.49	0.37	8.38	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	32	4.12	0.43	4.32	0.39	2.52	.017*
4.การบูรณาการการป้องกันปัญหายาเสพติดของชุมชน	32	4.00	0.28	4.08	0.22	2.52	.017 *
5.การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	32	4.10	0.30	4.57	0.18	15.00	.000 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	32	4.39	0.27	4.65	0.26	5.92	.000*
7.การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	32	3.58	0.23	3.72	0.22	5.60	.000 *
8. สภาพปัญหาเสพติด	32	4.09	0.27	4.30	0.21	5.56	.000 *
รวมทั้งฉบับ	32	3.95	0.15	4.29	0.11	20.53	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 30 ค่าคะแนนเฉลี่ยชี้วัดความสามารถของชุมชนบ้านแม่เชียงรายมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านเทพพนม หมู่ 5 ตำบลทุ่งเสลี่ยม อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย แยกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	43	3.51	0.16	4.20	0.39	0.22	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	43	4.39	0.30	4.77	0.31	7.08	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	43	4.62	0.48	4.77	0.33	2.56	.014*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของชุมชน	43	4.15	0.38	4.36	0.25	4.46	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด	43	4.59	0.53	4.81	0.24	3.39	.002 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	43	4.60	0.55	4.65	0.54	2.07	.044*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	43	3.96	0.36	4.30	0.20	0.66	.000 *
8. สภาพปัญหา ยาเสพติด	43	4.40	0.33	4.50	0.25	4.26	.000 *
รวมทั้งฉบับ	43	4.28	0.25	4.54	0.19	4.50	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 31 ค่าคะแนนเฉลี่ยชี้ความสามารถของชุมชนบ้านเทพพนม มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชน ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจ รอบที่ 3 บ้านหนองบัว หมู่ 7 ตำบลหนองพระ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	35	3.56	0.19	4.02	0.26	9.54	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนใน ชุมชน	35	4.08	0.23	4.18	0.29	2.63	.013*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	35	3.72	0.42	4.40	0.45	5.98	.000*
4. การบูรณาการการป้องกัน ปัญหายาเสพติดของชุมชน	35	3.82	0.46	4.16	0.30	4.95	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของ ชุมชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด	35	4.17	0.54	4.47	0.43	4.37	.000 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	35	3.84	0.35	4.47	0.49	6.63	.000*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่าง เป็นระบบของชุมชน	35	3.80	0.36	4.10	0.29	6.33	.000 *
8. สภาพปัญหาเสพติด	35	3.99	0.38	4.12	0.30	4.69	.000 *
รวมทั้งฉบับ	35	3.87	0.20	4.24	0.18	1.31	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 32 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านหนองบัว มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านโคกหม้อ หมู่ 5 ตำบลท่ามะเพ็ญ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	32	3.49	0.24	4.00	0.21	8.04	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	32	3.53	0.74	4.16	0.49	5.71	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	32	3.70	0.70	4.71	0.42	7.29	.000*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน	32	3.73	0.67	4.25	0.56	4.70	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	32	3.57	0.74	4.12	0.50	3.88	.001 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	32	3.45	0.87	4.01	0.41	4.19	.000*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	32	3.58	0.37	4.00	0.23	7.015	.000 *
8. สภาพปัญหาเสพติด	32	3.54	0.52	3.66	0.45	4.57	.000 *
รวมทั้งฉบับ	32	3.57	0.34	4.11	0.19	10.58	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 33 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านโคกหม้อ มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านคลองข่อยหมู่ 5 ตำบลบางลาย กิ่งอำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร แยกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	34	3.64	0.16	4.00	0.20	7.47	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	34	3.92	0.37	4.40	0.35	5.90	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	34	3.91	0.35	4.66	0.23	9.41	.000*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน	34	3.97	0.34	4.02	0.33	2.25	.031 *
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	34	3.92	0.62	4.17	0.57	3.89	.000 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	34	3.80	0.32	4.08	0.41	2.94	.006*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	34	3.49	0.30	4.27	1.14	3.84	.001 *
8. สภาพปัญหาเสพติด	34	4.38	0.21	4.59	0.49	2.99	.005 *
รวมทั้งฉบับ	34	3.88	0.19	4.27	0.21	12.67	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 34 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านคลองข่อยมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านโป่งหว้า หมู่ 4 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ แยกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	41	3.64	0.15	3.98	0.21	9.79	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	41	3.70	0.42	4.72	0.27	12.41	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	41	3.85	0.40	4.87	0.26	11.98	.000*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของชุมชน	41	4.00	0.29	4.21	0.21	6.41	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของ ชุมชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด	41	4.00	0.33	4.32	0.48	4.49	.000 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	41	3.85	0.47	4.30	0.49	5.41	.000*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่าง เป็นระบบของชุมชน	41	3.90	0.37	4.00	0.32	4.52	.000 *
8. สภาพปัญหายาเสพติด	41	4.43	0.39	4.44	0.39	1.00	.323
รวมทั้งฉบับ	41	3.92	0.18	4.36	0.17	16.85	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 35 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านโป่งหว้า มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านคลองสายทอง หมู่ 3 ตำบลเขาชนกัน อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	41	3.69	0.15	4.01	0.23	7.06	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	41	3.83	0.49	4.77	0.29	11.55	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	41	3.79	0.75	4.87	0.29	10.37	.000*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน	41	4.05	0.30	4.20	0.23	5.63	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	41	4.23	0.52	4.46	0.51	3.41	.001 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	41	4.28	0.60	4.53	0.49	3.27	.002*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	41	3.61	0.34	4.10	0.43	9.51	.000 *
8. สภาพปัญหาเสพติด	41	4.35	0.37	4.58	0.24	6.32	.000 *
รวมทั้งฉบับ	41	3.98	0.24	4.44	0.19	16.30	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 36 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านคลองสายทองมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านหนองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลหนองไผ่แบน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี แยกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1.การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	29	3.66	0.18	3.96	0.16	6.51	.000*
2.กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	29	3.77	0.31	4.75	0.20	13.96	.000 *
3. การบรรลุนิติบุคคล	29	3.63	0.58	4.89	0.24	10.22	.000*
4.การบูรณาการการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชน	29	4.10	0.27	4.37	0.34	5.51	.000 *
5.การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเสพติด	29	4.03	0.18	4.37	0.31	6.15	.000 *
6.วัฒนธรรมชุมชน	29	3.98	0.28	4.58	0.35	6.91	.000*
7.การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	29	3.82	0.30	4.24	0.22	10.75	.000 *
8. สภาพปัญหาเสพติด	29	4.68	0.27	4.72	0.21	1.44	.161
รวมทั้งฉบับ	29	3.96	0.09	4.49	0.11	19.78	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 37 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านหนองโพธิ์ มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 บ้านทุ่งยาว หมู่ 7 ตำบลเขาศรีศรี อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	28	3.55	0.19	4.01	0.22	8.25	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	28	3.91	0.26	4.22	0.35	5.91	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	28	3.76	0.31	4.50	0.40	8.79	.000*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหาสุขภาพเสพติดของชุมชน	28	4.05	0.24	4.24	0.26	5.46	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพเสพติด	28	4.00	0.38	4.21	0.37	4.50	.000 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	28	4.14	0.35	4.46	0.42	4.36	.000*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	28	3.97	0.34	4.31	0.25	10.40	.000 *
8. สภาพปัญหาสุขภาพเสพติด	28	4.21	0.28	4.27	0.26	3.03	.005 *
รวมทั้งฉบับ	28	3.95	0.11	4.28	0.15	15.35	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 38 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถของชุมชนบ้านทุ่งยาว มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบหลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดเชิงบูรณาการ

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 ภาพรวมทุกพื้นที่ แยกตาม องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
1. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	315	3.56	0.22	4.04	0.28	22.76	.000*
2. กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน	315	3.92	0.47	4.51	0.41	20.03	.000*
3. การบรรลุวัตถุประสงค์	315	3.92	0.60	4.68	0.39	19.83	.000*
4. การบูรณาการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดของชุมชน	315	3.99	0.39	4.21	0.32	11.95	.000 *
5. การจัดการความตึงเครียดของ ชุมชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด	315	4.09	0.55	4.41	0.47	12.60	.000 *
6. วัฒนธรรมชุมชน	315	4.05	0.59	4.42	0.49	12.61	.000*
7. การบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบของชุมชน	315	3.75	0.39	4.11	0.49	13.38	.000 *
8. สภาพปัญหายาเสพติด	315	4.24	0.46	4.34	0.40	10.56	.000 *
รวมทั้งฉบับ	315	3.94	0.27	4.34	0.21	37.10	.000 *

*นัยสำคัญที่ 0.05

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสำรวจความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสฟติด ในการสำรวจรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 3 ภาพรวมทุกพื้นที่ แยกรายจังหวัด

องค์ประกอบ	จำนวน (คน)	การสำรวจ รอบ 2		การสำรวจ รอบ 3		t	p-value
		$\bar{X}$	(S.D.)	$\bar{X}$	(S.D.)		
บ้านแม่เชียงราย จังหวัดตาก	32	3.95	0.15	4.29	0.11	20.53	.000*
บ้านเทพนม จังหวัดสุโขทัย	43	4.28	0.25	4.54	0.19	14.05	.000*
บ้านหนองบัว จังหวัดพิษณุโลก	35	3.87	0.20	4.24	0.18	11.31	.000*
บ้านโคกหม้อ จังหวัดอุดรธานี	32	3.57	0.34	4.11	0.19	10.58	.000*
บ้านคลองข่อย จังหวัดพิจิตร	34	3.88	0.19	4.27	0.21	12.67	.000*
บ้านโป่งหว้า จังหวัดเพชรบูรณ์	41	3.92	0.18	4.36	0.17	16.85	.000*
บ้านคลองสายทอง จังหวัดนครสวรรค์	41	3.98	0.24	4.44	0.19	16.30	.000*
บ้านหนองโพธิ์ จังหวัดอุทัยธานี	29	3.96	0.09	4.49	0.11	19.78	.000*
บ้านทุ่งยาว จังหวัดกำแพงเพชร	28	3.95	0.11	4.28	0.15	15.35	.000*

*นัยสำคัญที่ 0.05

จากตาราง 39 และ 40 ค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสฟติดของทั้ง 9 ชุมชน มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกองค์ประกอบ หลังจากใช้กระบวนการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสฟติดเชิงบูรณาการ โดยเฉพาะชุมชนบ้านแม่เชียงราย จังหวัดตากที่มีการเพิ่มขึ้นของค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสฟติดมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทั้ง 9 ชุมชน ในขณะที่ชุมชนบ้านโคกหม้อ จังหวัดอุดรธานี มีการเพิ่มขึ้นของค่าคะแนนเฉลี่ยขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเสฟติดน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทั้ง 9 ชุมชน